

Võru linn võõrustas esimest Võrumaa eakate festivali

Võru linnas tähistati tänavu rahvusvahelist eakate päeva kolmepäevase festivaliga „Kotost välja tõistõ mano“. Eelkõige vanemale sihtgrupile suunatud üritust külastas kolmel päeval kokku märkimisväärt arv külastajaid – 1282 inimest, kellele pakuti erinevaid etteasteid, loenguid, vestlusi, kontserte, maitseelamusi, filmietendust ja palju muud huvitavat.

Esmakordselt Võrumaal toimunud sellelaadne festival andis eakatele hea põhjuse ja võimaluse kodunt välja teiste juurde tulla, omavahel suhelda ning kuulda-näha, mis „laisas ilmas“ teoksil.

Võru Pensionäride Päevakeskuse juhataja, festivali „vaimse ema“ Astrid Hurda sõnul andis mõtte taolise ürituse korraldamiseks soov senisest enam eakaaslasti kokku kutsuda ning neile ea- ja ajakohast programmi pakkuda. „On ju teada, et vanemas eas on väga oluline üksteisega suhtlemine. Hea on teha midagi meeldivat koos ja tunda rõõmu sellest, millega toime tullakse. Pensionäripõli võib olla vägagi lõbus ja seltskondlik, kui endale põnevat ja meelepärast tegevust leida. Ja kõik see hea tervise toetamise eesmärgil,“ võttis ta toimu sisse lühidalt kokku.

Moel või teisel on eakate päeva Võrumaal tähistatud juba aastaid ning alati on see kokku toonud märkimisväärt arvu osalejaid. Viimati mainitud asjaolu oli üheks oluliseks põhjuseks, miks aasta tagasi otsustati eakate festivali korraldama hakata, et veelgi rohkem inimesi üritusele kaasata. „Tänu pensionäride päevakeskusele on eakate tegevused siinkandis mitmekesised ja keskuse üritused alati rahvarohked, ühendades nii Võru linna kui ka valla eakaid. Festivaliga tunnustame eakate panust ühistesse tegemistesse ning soovime süvendada nende teadlikkust erinevates valdkondades,“ selgitab linnapea Anti Allas. Tema sõnul soovib linnavalitsus, et kõik inimesed tunneksid ennast vajalikuna.

Mullu korraldatud uuringust selgub, et Võrumaal on üle 8000 eaka (üle 65-aastase), kellest vaid ligi viiendik osaleb klubitoos, seltsielus või mõnes tegevorganisatsioonis.

Toodud numbrite valguses võib sadu inimesi kokku toonud ja ühendanud Võrumaa eakate festivaliga igati rahule jääda.

Sama arvamus jagab ka Astrid Hurt: „Festivali läbiviijate nimel jään üritusega rahule, sest nii rohke osalejate arv oli üllatav. Püüdsime pakkuda erinevad võimalusi midagi vaadata ja kuulata ning veel enam – ise teistele laulude, tantsude või pillimänguga esineda. Ja rõõm oli ka kohata kunagisi kooli- ja töökaaslasti ning saada indu edasiseks koostööks. Ikka kotost välja tõistõ mano, siis on meie elu rõõmsam ja tervis parem.“

Võrumaa eakate festival oli tänavu juba viies Võru linnas toimunud festivalilaadne ettevõtmine XXV Võru pärimustantsu festivali, III Võru Lastefestivali, pikkade traditsioonidega Võru linnapäevade ja läinud kuul esmakordselt peetud koguperefestivali „Roheline Võru“ järel.

Võrumaa eakate festivalist valmib ka film, mille tegijaks on Rein Lepik.

Ulis Guth

Eakate festivali 17-liikmeline korraldustoimkond Võru keskvaljakul. Tagareas Kaja Guk, Heli Kürsa-Marjak, Siiri Konksi, Anti Allas, Viive Harak, Jelena Nurk, Sixten Sild, Toomas Sarapuu, Kersti Mäesaar ja Talvi Onno, istuvad Väino Marjak, Ilmi Mürk, Milja Heljula, Astrid Hurt, Pauline Rammul ja Ere Kungla-Jalajas (pildilt puudub Heiki Kelp). Foto: Aare Rätsepp

Südamlik tervituskontsert Rolf Roosalu esituses. Fotod: Marianne Mett

FESTIVAL OSALEJATE PILGU LÄBI

Esimene päev

Festivali avapäeva juhtas sisse Laheda Anni lõbusa show-etendusega, kuhu olid kaasatud pensionäride päevakeskuse ringide esinemised. Ühelt poolt oli see kutseks kodunt välja tulla ja teiselt poolt tutvustati kohta – pensionäride päevakeskust, kuhu eakad võiksid Võrus kokku tulla. Festivali avasid Võru linnapea Anti Allas ja Võru vallavanem Kalmer Puusepp, kes tunnustasid eakate ettevõtmisi oma elurõõmu hoidmisel ja meie kogukonna elu tugevdamisel. Väga südamlik oli Rolf Roosalu tervituskontsert, mille viimaseks lauluks oli „Nii vaikselt kõik on jäänud“ ja mis viis kuulajate mõtted Estonial hukkunute mälestamisele...

Järgnevalt sai kuulata loeng-vestlust „Üksindus ja üksildus“, kus psühholoog Toivo Niiberg andis kasulikke soovitusi üksiolekuga toimetulekuks.

(Arvamus: Kõige olulisem on optimistlik suhtumine. Mida enam on inimesel tegevusi, seda vähem jääb aega nukrutsemiseks.)

Vajalikke nõuandeid jalgade hooldusest jagas Lõuna-Eesti Haigla jalahoolduskabineti spetsialist Pille Jagomäe.

Kontsertsaalis andsid meeleoluka kontserdi Võru Pensionäride Päevakeskuse rahvatantsurühm Karukell, Misso eakate klubi Meespea ansambel ja tantsurühm, Haanja rahvamaja tantsu- ja laulurühm Rüärääk ja naiskoori Kannel seeniorid, keda juhendasid Jelena Nurk, Edda-Karin Kuht, Tiit Kolk, Merike Kapp ja Erja Arop.

Päeva lõpus vaadati ühiselt kinoetendust „Tõde ja õigus“. Vaheajal aga loositi festivali külastajate vahel Vilja Selveri välja pandud tervislikud tooted.

Esimesel päeval oli külastajaid 402.

Järgneb lk 2

Tegevusi täis Võru sügis!

Kuigi loodus sätib end vaikselt puhkuserežiimile, siis linnavalitsuse ja allasutuste toimetamises on käsil kõige aktiivsem periood. Kibekiired tööd on käimas tee-ehituse tandrill. Räpina maantee peab saama lõplikult valmis külmade tulekuks, samuti peab esimese kihi alla jõudma Vilja tänava lõik Rāpina maanteest vähemalt Kirsi tänavani. Loodan, et ilmataat meie pingutusi soosib ja kõik läheb plaanipäraselt.

Viimased kuud on linnavalitsuses möödunud aktiivselt tulevikutekemiste peale mõeldes. Aja jooksul oleme paika pannud kõige hädapärasemad tegevused, mis on vaja lähiaastate jooksul tingimata ära teha ja seda olukorras, kus ressursid on väga piiratud.

Oleme suhelnud erinevate allasutuste ja sihtgrupidega, et selgitada välja kiiremas korras lahendamist vajavad kõige olulisemad tegevused. Vastu on võetud linna eelarvestrateegia järgneviks viieks aastaks ning koostamisel on ka linna järgmise aasta eelarve.

Võru kõikides koolides, lasteaedades ja huviringides on õppetöö täistuudil käivitunud. Soovin südamest, et kõik osapooled ikka sellele tempole kuni suve alguseni vastu peavad. Heameelt teeb asjaolu, et Võru lastele haridust pakuvad allasutused ja koostööpartnerid on uuele õppeaastale vastu läinud uusi lahendusi otsivas meeleolus, kuidas tulevikus saaks veelgi paremini. Eriti teeb südame soojaks, et panustatakse järjest rohkem laste liikumist soodustavatesse tegevustesse. Aitäh selle eest!

Haridustandrill on ka Eestis tervikuna käivitunud täiskasvanuhariduse reform, mis toob Võrus kaasa diskussiooni, kuidas koostöös riigiga jätkata õppetööd veelgi kaasaegsemalt ning tulemuslikumalt.

Ümberkorraldusi on käsil veelgi. Oleme alustanud Kagu Ühistranspordikeskuse eestvedamisel Võru linnalähiliinide ümberkorraldamisega, mille eesmärgiks on kiiremad ja sagedamad ühendused peamiste reisisihtkohtade vahel. Ühistransport on linlastele jätkuvalt väga oluline avalik teenus, mille kaasajastamiseks on aeg igati küps. Käimas on erinevad kohtumised peamiste ühistranspordi kasutavate sihtrühmadega ja ootame ka linnaelanike tagasisidet uutele kavandavatele liinidele.

Jätkuvalt pean kiitma meie tublisid ja ettevõtlikke eakaid. Võru Pensionäride Päevakeskuse eesvõtmisel sai teoks kolmepäevane eakate festival „Kotost välja töistõ mano“, mis oli muljetavaldavalt menukas ja igati õige ettevõtmine. Peame oma eakaid hoidma, sest neilt on palju õppida ja nende panus kogukonda on jätkuvalt väga oluline. Tunnustan ja tänan korraldustoimkonda eesotsas Astrid Hurdaga ning aitäh ka Võru vallale kaasa-

mõtlemissel ning abi eest! Kokkuvõttes võin öelda, et Võru linn toimetab aktiivselt ja optimistlikult, panustades paremasse homsesse. Jõudu kõigile!

Anti Allas,
linnapea

VÕRU LINNA LEHT

Toimetust ootab kaastöid ja reklaame e-posti aadressil ulis.guth@voru.ee

Väljaandja:
Võru Linnavalitsus
Jüri tn 11, 65620 Võru
Toimetaja: Ulis Guth
Tel: 512 0787
Teostaja: OÜ Meedium
Tiraaž: 6850 eksemplari

Ajalehe järgmine number ilmub 21. novembril

Järgneb FESTIVAL OSALEJATE PILGU LÄBI

Hetk Kandle kontsertsaali puupüsti rahvast täis toonud Eesti ja Soome sõpruse pulmast. Foto: Ere Kungla-Jalajas

Teine päev

Päev algas tuntud geriaatri Viktor Vassiljevi *stand-up* loenguga. Kuna esineja on eakate hulgas väga populaarne, siis oli saali rohkesti rahvast kogunenud. Eelnevalt oli kogutud arstile küsimusi, millele ta ka positiivsel-humoorikal toonil vastas. Oleme kogunud, et tohtri hea naerusui öeldud nõuanne on tihti aidanud haigusest paremini jagu saada kui apteegiravimid. (Arvamus: Kahju, et me näe enam saadet „Tervisevõti“ Tallinna Televisiooni vahendusel.)

Erilise osa päevast täitis Eesti ja Soome sõpruse pulm, mis tõi kontsertsaali puupüsti rahvast täis. Kuna pensionäride päevakeskusel on sõprusside-med Soomemaa Puolanka eakate ühinguga, siis sündis mõte kinnitada kahe sugulusrahva sõprust festivalil sellisel moel.

Kirikuõpetaja ja peigmees olid soomlased, pruut eestlanna (Viive Harak) ning tseremoonia toimus kahes keeles. Musitseeris kapell VIMP Pauline Rammuli juhendamisel. Sõbrad esinesid ka kontserdiga, kusjuures viimane tants – „Tibutants“ – tantsiti ühiselt publikuga. Kontsertosa jätkasid pensionäride päevakeskuse tantsurühm Hõbevalge, Puiga rahvamaja tantsurühm Hõbedane, tantsurühm Päripidi, leelokoor Helmine ja ansambel ning kapell Vannamuudu (juhendajad Jelena Nurk, Silja Oss, Sulo Nurmeots, Maria Drenkhan ja Helgi Noormets).

Elevust tõi päeva kavva õnneloos Ilmi Mürgi organiseerimisel. Väga huvitav oli vestlus „Korilase turvalisus“. Kuulajad said vajalikke õpetusi, kuidas käituda looduses, eriti metsas. Tore oli, et lektor Elar Sarik Võru politseijaoskonnast jagas ka metsaadidest valmistatavate toitide retsepte. Kuna paljudel eakatel on vahetatud liigesed, siis oli omal kohal ka loeng „Tegusam elu pärast liigeste vahetamist“ TÜ Kliinikumi ortopeedia osakonna juhataja Mart Parve esituses. Oli mitmeid küsimusi, mis said ka vastuse.

Vahepeal aga käisid kümnekond orienteerumishuvilist linnas kaardi järgi liikumas Sixten Silla juhendamisel. (Arvamus: Vahva oli!)

Õhtupoolikul tervitas eakaid ka sotsiaalminister Tanel Kiik, kes tunnustas vanemaaliste inimeste tegemisi ja innustas veelgi rohkem lähima oma eakaaslaste, sõprade ja lähedastega.

Päeva lõpetas Kammerteatri artist Indrek Taalmaa monoetendusega „Onu Heinari lood“. Loomulikult ei puudunud ka päevaloos. Teisel päeval oli külastajaid 531.

Kolmas päev

Teatrisaalis esines loenguga „Edukas vananemine“ resident-arst Kadri Salu, kes andis piltliku ülevaate vananemisega kaasnevatest probleemidest ja juhtis tähelepanu tervisliku eluviisi põhialustele.

Kontsertosas esinesid Osula tantsurühm Ummamuudu, Meremäe lauansambel Meribell, Antsla eakate klubi Sügismeloodia lauljad, tantsijad ja kapell juhendajate Merike Vahe, Elenor Aida Elin Lihteni ja Linda Kapi juhendamisel.

Et liikluses väärikalt käituda, andis loengusaalis head nõu Maanteeameti töötaja Kerli Tallo.

Kuna viimasel ajal on interneti teel paljudelt eakalt raha välja petetud, siis oli igati omal kohal Swedbanki finantskuritegude vastase üksuse töötaja loeng, mida kuulas saalitäis tähelepanelikke kuulajaid.

Järgnes tavapärase päevaloos, mille fortunaks oli linnapea Anti Allas ja looside lõbusaks jagajaks abilinnapea Toomas Sarapuu.

Enne ansambli Heino Tartes ja Sõbrad meeleolukat kontserti toimus festivali pidulik lõpetamine, kus linnapea Anti Allas tänas festivali 17-liikmelist korraldustoimkonda. Tänuõnad kuulusid ka rohkearvulisele toetajaskonnale (Eesti Kultuurkapital, Riigi Tugiteenuste Keskus, Eesti Pensionäride Ühenduste Liit, Võru linn, Võru vald Võrumaa Arenduskeskus, Võru Kannel, Despropack, Vilja Selver, Võru Magaziin, LõunaLeht, Võrumaa Teataja, Võru Orienteerumisklubi, Võru Ratastooliklubi, Nopri talu, Võru Tarbijate Ühistu). Tänuõnega esines ka Eesti Pensionäride Ühenduste Liidu esindaja. Kolmandal päeval oli külastajaid 349.

Peale selle

Huvitavad olid ka numismaatika näitus (Väino Marjak) ja käsitöö näitusmüük (Heli Kürsa-Marjak), samuti pakkusid huvi apteekide ja talude tooted. Külastajaid rõõmustasid fuajees pillimänguga kapell VIMP, Inara Luigas, Harri Lindmets ja Luule Viin.

TUNNUSTUS

Võru keskväljak pälvis omavalitsuste aasta teo tiitli

Kuu aja eest Pärnus toimunud Eesti IV Omavalitsuspäeval anti välja aasta teo tiitel, mille pälvis Võru linn keskväljaku taastamise eest. Aasta teo valis välja omavalitsuspäeva korralduskomitee, kuhu kuulusid riigi ja kohaliku omavalitsuse, ülikoolide ja kutseõppeasutuste ning kolmanda sektori esindajad. Hääletusel osalenud üle 20-liikmelises komisjonis andis valdav osa oma hääle Võru keskväljaku poolt.

Põhjendusena toodi välja, et EV100 ja Eesti Arhitektide Liidu algatuse „Hea avalik ruum“ raames avatud Võru uus keskväljak taastas linna endisaegse südame, avas vaated Võru ajaloolistele hoonetele ning lõi linna keskmise ajaveetmise ja ürituste korraldamise koha, olles sellega heaks näiteks koostööst riigi, kohaliku omavalitsuse ja mitetulussektori vahel.

Aasta teo tiitel anti välja teist korda.

Omavalitsuste aasta teo eest Võru linnale omistatud auhind. Foto: Uulis Guth

< Abilinnapea Toomas Sarapuu Võru linnale keskväljaku taastamise eest omistatud auhinda vastu võtmas, taamal president Arnold Rüütel ja riigikogu liige Aivar Kokk. Foto: Eveli Jürgenson

ARENDUSTEGEVUS

Moodne tänavavalgustus laieneb veel kümnekonnale Võru tänavale

Tänavu septembri lõpus alanud Võru linna tänavavalgustuse rekonstrueerimise II etapi tööde käigus saavad peagi moodsa tänavavalgustuse kümme konda Võru linna tänavat või üldkasutatavat maa-ala.

Tööd puudutavad Kivi, Kivimurru, Kooli, Mäe, Petseri, Pikk, Vee ja Koreli tänavaid, Kubja teed ja Kose teed, Männiku tänavat osa ning Tamula rannapromenaadi ja Roosisaare parkat. Välja vahetatakse 396 lampi, lisaks valgustatakse 11 ülekäigu kohta, kus täna valgustus puudub.

Sellega astub Võru linn järjekordse sammu tänavavalgustuse kaasajastamiseks, mille tulemusena suurenevad oluliselt elektrienergia kokkuvõtteid ja loodussäästlikkus ning paraneb liiklusohutus ülekäiguradadel.

„Kui see (eespool mainitud tööd – toim) tehtud, on Võru peaaegu 100% ulatuses LED-lampidega kaetud, võib vist isegi öelda, et Võrust saab esimene linn Eestis, kus kogu tänavavalgustuse moodustavad LED-lambid,“ ütleb Võru linna tänavavalgustuse haldamise ja hooldamisega tegeleva Taristuhaldus OÜ juht Andres Visnapuu.

Need üksikud kohad, kuhu viis aastat tagasi käivitunud suurprojekti käigus pole jõutud, kaetakse LED-lampidega lähitulevikus.

„Jääb ainult Katariina allee ja mõned tänavalõigud, kus täna üldse valgust pole. Neid kitsaskohti likvideerime etapi kaupa,“ täpsustab Visnapuu, kelle sõnul on moodsad tänavavalgustid ühelt poolt

HUVITAV TEADA

- Viimase viie aasta jooksul Võrru paigaldatud uue tänavavalgustuse ning seda reguleeriva moodsa juhtimissüsteemi teeb eriliseks lihtne käsitlus ja võimaluste rohkus, kuna igat lampi saab eraldi seadistada, samuti reguleerida lampide võimsust nii piirkonniti kui ka kellaaajaliselt. Ka võimaldab see kohalikest oludest lähtudes luua erinevaid valgustuse gruppe (näiteks peatänavad, ülekäigurajad, kõrvaltänavad jne).
- Idee elluviimisega alustati 2012. aastal ning kokku oli teemaga seotud paarkümend ettevõtet. Ulatuslik rekonstrueerimisprojekt Võru linnas algas/tipnes uue tänavavalgustuse piduliku sisselülitamisega 2015. aasta oktoobris, kui Võru linn sai endale kokku 1472 nüüdisaegset tänavavalgustit ja nende tööd reguleeriva targa juhtimissüsteemi, samuti 81 valgustatud ülekäigurada.
- Järgnevatel aastatel paigaldati LED-valgustid Taara asumisse, kus tänavavalgustust üldse polnud, osale Põllu tänavast, Piiri ja Petseri tänavat pikendusele, Võru rulaparki ning veel mitmele väiksemale tänavale ja alale.
- Kui keegi märkab, et tänavavalgustuslamp Võru linnas pimedal ajal ei põle, palume sellest teada anda e-posti aadressile info@taristuhaldus.ee.

< Taristuhaldus OÜ juht Andres Visnapuu rekonstrueeritaval Kooli tänaval, kus nädal tagasi seisis kõrvuti vana ja uus tänavavalgustus. Foto: Ullis Guth

energiasäästlikumad, teisalt aga võimaldavad tänavat varasemaga võrreldes paremini valgustada.

Ehitus- ja projekteerimistööd teostab vastava hankekonkursi võitnud Empower AS ja järelevalvet Korbveok OÜ. Võru linna tänavavalgustuse rekonstrueerimise II etapi tööde tähtaeg on 22. november.

107 361, 56 eurot (hind ilma käibemaksuta) maksvat projekti, mille eesmärk on välja vahetada tänased naatriumlambid LED-lampide vastu, rahastavad Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfond, KIK ja Võru linn.

Ullis Guth

ÜHISTRANSPOORT

Muudatustest Võru linna bussiliikluses: valmis esimene versioon uutest liinidest

Liinibuss saabumas Kesklinna peatusse. Foto: Ullis Guth

Võru maakonnas ja linnas avalikku liinivedu korraldab Kagu Ühistranspordikeskus on otsustanud, et liinivõrk Võrus vajab ajakohastamist. Selle tarbeks kutsuti kokku töörühm, milles osalevad nii Võru linnavalitsuse, Võru vallavalitsuse, ühistranspordikeskuse kui ka vedaja (Hansa Bussiliinid AS) esindajad. Ühiselt on arutletud, kuidas luua paremad ja sõitjasõbralikumad bussiliinid.

Käesoleva aasta alguses kirjutas Tallinna Tehnikakõrgkooli üliõpilane Liisa Kunnus diplomitöö, milles uuris võrude rahulolu Võru linna bussiliiklusega ning sedagi, mida oleks tarvis muuta. Uuringu käigus küsitleti ca 400 inimest. Uuringust selgus, et rahulolematust on palju. Bussiliinide graafikud on arusaamatud ning päeva jooksul on igal liinil palju erinevaid marsruute. Bussid ei liigu paljude sõitjate meelest sobivatel aegadel ning lõpetavad sõitmise liiga vara. Samuti on intervallid liiga pikad.

Tänaseks on valminud esimene versioon uutest liinidest. Uued

sõiduplaanikavandid on kõigile huvilistele tutvumiseks kättesaadavad Kagu Ühistranspordikeskuse (Kagu ÜTK) ja Võru linnavalitsuse kodulehel ning linnavalitsuse infosaalis. Sõitjatel on võimalus uute liinide kohta arvamust avaldada kuni 31. oktoobrini. Oodatud on nii kiitused kui ka kriitika ning konstruktiivsed ettepanekud.

NB! Arvamuse avaldamiseks välja pandud sõiduplaanid ei ole kinnitatud ning põhjendatud juhtudel tehakse neisse vajalikud parandused. Kagu ÜTK kogub kokku ja süstematiseerib sõitjate saadud tagasiside ning seejärel koguneb uuesti ühistranspordi töörühm ettepanekute hindamiseks ja arvestamiseks.

Kui kõik sujub plaanipäraselt, läheb Võru linn uuele bussiliinivõrgule üle alates järgmisest aastast.

Arvamused ja ettepanekud uute liinide kohta palume saata hiljemalt **31. oktoobriks** Kagu Ühistranspordikeskusele e-posti aadressil info@ytke.ee või jätta paberkandjal Võru linnavalitsuse infosaali. Oma

MIS MUUTUB?

- Uues liinivõrgus saab **iga bussiliini erineva värvi**. Vastava värviga tähistatakse nii bussi liinisilt kui ka sõidugraafikud peatustes. Värvide järgi on sõitjal hea meele pidada vajalikke liine ja leida kiirelt peatustes vajalikud väljumisajad.
- Kesklinnast Kubijale haigla juurde ja vastupidi, haiglast kesklinna saab edaspidi sõita **iga poole tunni tagant kogu päeva vältel**.
- Enamik liine on pikkusega 1 tund, kesklinna ja haigla vahel sõitev buss teeb oma ringi poole tunniga. See tähendab, et **väljumisajad peatustest hakkavad olema igal tunnil samal minutil**. Enam ei pea suuri sõiduplaanilehti kaasas kandma või sõiduaegu pähe õppima. Kodupeatusest läheb põhiliniinidel buss igal tunnil samal minutil.
- Uut liinivõrku kavandades on võimalikult palju mõeldud nii sõidu pikkusele kui ka mugavusele. Liinid muutuvad lühemaks ning graafikud on koostatud selliselt, et **Kesklinna peatustes saab istuda ümber ühelt bussilt teisele**. Ümberistumiseks ei ole vaja isegi üle tee minna.

ettepaneku juurde palume märkida ees- ja perekonnanime ning kontakti (telefoninumber või e-posti aadress), et saaksime vajadusel tehtud ettepanekuid täpsustada.

Maiki Aunapuu,
Kagu Ühistranspordikeskuse
logistik
Kait Kabun,
linnavalitsuse
arendusspetsialist

Uued bussid Võru – Tartu – Tallinn liinidel

8. oktoobrist lisas Lux Express täiendavad väljumised Võru – Tallinn ja Tallinn – Võru bussiliinile. Nüüd saab selle ettevõtte bussidega sõita Võrust pealinna viiel korral päevas. Tihenenud on bussiliiklus ka Võru ja Tartu vahel.

Taisto Liinidel on alates 8. oktoobrist marsruudil Võru – Tartu ja Tartu – Võru käigus muudetud sõiduplaaniga bussiliini (nr 109), mis hakkab väljuma Võrust kuuel korral päevas. Nii on võrukatel nüüd Tartusse ja Tallinnasse võimalik sõita tihedamalt ning valikuvõimalusi on märksa rohkem.

Tutvu lähemalt juuresolevate sõidugraafikutega ning vaata internetist www.tpilet.ee.

Võru – Tartu – Tallinn

Võru	Tartu	Tallinn	Liin käigus	Vedaja
04:45	5:45	8:15	Iga päev	Bussipartner
06:15	7:25	10:00	Iga päev	Lux Express
07:15	8:30	11:00	Iga päev	Lux Express
07:50	9:00	11:45	Iga päev	Taisto Liinid
09:45	10:50	13:30	Iga päev	Lux Express
12:15	13:30	16:00	Iga päev	Lux Express
15:00	16:15	18:55	Iga päev	MK Autobuss
17:00	18:10	20:35	P	Taisto Liinid
17:30	18:45	21:20	Iga päev	MK Autobuss
18:15	19:25	22:00	Iga päev	Lux Express

Võru – Tartu

Võru	Tartu	Liin käigus	Vedaja
04:45	05:45	Iga päev	Bussipartner
06:15	07:25	Iga päev	Lux Express
06:30	07:40	E-R	Taisto Liinid
07:15	08:30	Iga päev	Lux Express
07:50	09:00	Iga päev	Taisto Liinid
07:55	09:45	E-L	GoBus
09:30	10:40	Iga päev	Taisto Liinid
09:45	10:50	Iga päev	Lux Express
11:00	12:15	Iga päev	GoBus
11:45	12:55	Iga päev	Taisto Liinid
12:15	13:30	Iga päev	Lux Express
14:00	15:10	Iga päev	Taisto Liinid
14:35	16:05	R,L,P	Ekspress Auto L
15:00	16:15	Iga päev	MK Autobuss
16:00	17:10	Iga päev	Taisto Liinid
17:00	18:10	P	Taisto Liinid
17:30	18:45	Iga päev	MK Autobuss
18:15	19:25	Iga päev	Lux Express
19:00	20:10	Iga päev	Taisto Liinid

LINNAVALITSUSE JA LINNAVOLIKOGU TEATED

Võru linnavolikogu istung 16. oktoobril

Võru linna eelarvestrateegia aastateks 2020–2024
Võeti vastu „Võru linna eelarvestrateegia 2020–2024”, kus kajastuvad nimetatud perioodiks kavandatud investeeringud ja nende rahastusallikad. Määrus jõustub 1. jaanuaril 2020.
Ühtlasi tunnistati kehtetuks Võru linnavolikogu 17. oktoobri 2018 määrus nr 14 „Võru linna eelarvestrateegia 2019–2023”.
Eelarvestrateegia põhieesmärk on Võru linna arengukavas kavandatud tegevuste saavutamiseks rahaliste vahendite planeerimine, et tagada arvestusüksuse efektiivne majandamine ja pikaajaline jätkusuutlikkus.

Linnavara võõrandamine otsustuskorras
Otsustati müüa otsustuskorras Võru linnas asuvad maaüksused Kesk, Kirsi, Toome, Tööstuse ja Veski tänava kinnistute omanikele, hinnaga 4 eurot/m².
Tegemist on erakinnistute ja tänava vahele jäävate haljasaladega, mida elanikud on majade ehitamisest alates hooldanud.
Kinnisaja omanikul on võimalus kasutada ostuõigust kuni 30. novembrini 2020.

Projektis osalemine
Otsustati osaleda partnerina Euroopa Liidu teadus- ja tehnoloogialase koostööprogrammile COST esitatud projektis „Positive Energy Districts European Network (PED-EU-NET)”. Linnade koostööprojekti kestvus on kuni 60 kuud (2020–2024), eeldatav kogueelarve on 650 000 eurot. Projektis omafinantseering puudub.

Auditori määramine
Võru linna 2019.–2022. aastate konsolideeritud majandusaasta aruannete auditeerijaks määrati AUDIITOR-BÜROO ELSS OÜ.

Võru linnavalitsuse liikmetele preemia määramine
Linnavolikogu otsustas maksta linnavalitsuse liikmetele preemiat ühe kuu ametipalga ulatuses.

Võru linnavalitsuse istungitel

Toetuse andmine
Mittetulundusühingule Toetuskeskus Meila anti toetust 1296 eurot lähetuskulude katteks, et osaleda Võru linna sõpruslinnas Suwalkis (Poola) 19.–22. novembrini toimuv al puuetega inimestele suunatud rahvusvahelisel St. Andrew’s e ballil.

Koolieelsete lasteasutuste hoolekogude moodustamine ja koosseisude kinnitamine
Moodustati Võru linna koolieelsete lasteasutuste hoolekogud.
Võru Lasteaed Okasroosike: Janeli Aasa, Merli Kiilo, Kätlin Järvepera, Mariann Toots, Pirjo Künnapuu, õpetajate esindaja Maret Melts.
Võru Lasteaed Päkapikk: Diana Ruitlane-Rüütli, Kadri Vaglates, Argo Tammemägi, Merle Kattai, Kristel Toots, Kairi Buht, Liisi Kondratjeva, Marianne Mett, Monika Pärnamets, Mirja Ots, õpetajate esindaja Liivi Savi.
Võru Lasteaed Punamütsike: Mariana Asi, Kristiina Tint, Tiina Saarniit, Birgit Masing, Oksana Aasa, Sigrit Käärt, Kadi Utsal, Stina Kraam, Kristi Kulla, Merlin Heletäht, Marju Parv, õpetajate esindaja Merike Ilves.
Võru Lasteaed Sõleke: Birgit Truu, Tatiana Panichkina, Agne Allas, Triin Ojasoo, Anneli Johanson, Meelis Leis, Kairi Hirs, Teele Seim, Hedi Kaupo-Vessin, Agne Kull, Kristel Urb, Sirly Säre, õpetajate esindaja Juta Boitsov.
Võru linna esindajad määratakse linnavolikogu otsusega.

Üldhariduskoolide hoolekogude koosseisude kinnitamine
Kinnitati Võru linna üldhariduskoolide hoolekogude koosseisud.
Võru Kreutzwaldi Kool: lapsevanemate esindajad Merle Koop, Andres Linnasaar, Tõnu Jõgi, Consuelo Laanemäe Räim, õppenõukogu esindaja Aivar Halapuu, õpilaste esindaja Triin Hordo.
Võru Kesklinna Kool: lapsevanemate esindajad Reet Utsu, Kristi Vals, Kristi Soll, Jaan Randvere, Kati Malinovski, Janne Tasso, Oksana Aasa, Hans Saarniit, Margus

Reismann, õppenõukogu esindaja Triinu Kärbla, õpilaste esindaja Mirtel Kuuse.
Võru Täiskasvanute Gümnaasium: vilistlaste esindajad Kalev Kleinert ja Gerli Leok, toetava organisatsiooni esindaja Merle Koik, õpilaste esindaja Kadri Laasi, õppenõukogu esindajad Tiit Vaher, Lilia Vildo.
Võru Järve Kool: lapsevanemate esindajad Helin Kõivsaar, Jana Kristoving, Anneli Männiste, toetavate organisatsioonide esindaja Ulvi Raid, õppenõukogu esindaja Eve Morel.
Võru linna esindajad määratakse linnavolikogu otsusega.

Laste arvu suurendamine koolieelsete lasteasutuste rühmades
Anti luba linna koolieelsetel lasteasutustel suurendada laste arvu söimerühmades kuni kahe lapse võrra, aiarühmades kuni nelja lapse võtta ja liitühmades kuni kahe lapse võrra.

Loa andmine linnavara võõrandamiseks
Võru Muusikakoolile anti luba võõrandada läbi enampakkumise tiibklaver Blüthner.

Kinnisasjade piiride muutmine
• Muudeti F. R. Kreutzwaldi 39 (sihtotstarve 100% ärimaa) ja F. R. Kreutzwaldi 39a (sihtotstarve 100% ärimaa) kinnisasjade piire vastavalt maakorralduskavale ning määrati tekkivatele katastriüksustele aadressid ja sihtotstarbed järgnevalt:
• F. R. Kreutzwaldi 39, sihtotstarve 50% ärimaa, 50% elamumaa;
• F. R. Kreutzwaldi 39a, sihtotstarve 100% ärimaa.
• Muudeti Kooli 4 (sihtotstarve 100% ärimaa), Kooli 6 (sihtotstarve 100% ärimaa) ja Kooli 8 (sihtotstarve 100% üldkasutatav maa) kinnisasjade piirid vastavalt maakorralduskavale ning määrati tekkivatele katastriüksustele aadressid ja sihtotstarbed järgnevalt: Kooli 4 (sihtotstarve 100% ärimaa), Kooli 6 (sihtotstarve 100% ärimaa) ja Kooli 8 (sihtotstarve 100% üldkasutatav maa).

Isikliku kasutusõiguse seadmine
Anti nõusolek Karja tänav T1 kinnistule isikliku kasutusõiguse seadmiseks Elektrilevi OÜ kasuks, määrati isikliku kasutusõiguse ala ja tingimused. Anti nõusolek Kanepi

tänav T1 kinnistule isikliku kasutusõiguse seadmiseks Elektrilevi OÜ kasuks, määrati isikliku kasutusõiguse ala ja tingimused.

Enampakkumise tulemuse kinnitamine
Tartu 25, Võru kinnistu võõrandamiseks korraldatud kirjalik enampakkumine tunnistati nurjunuks.

Ehituslubade väljastamine
Väljastati ehitusload üksikelamu ehitamiseks asukohaga Vee 31, laohoone ehitamiseks asukohaga Luha 51 ja üksikelamu laiendamiseks asukohaga Kesk 4.

Riigihanke tulemuse kinnitamine
Riigihanke „Konsolideerimisgrupi audiitorteenus 2019–2022” võitis kogumaksumusega 29 120,00 eurot AUDIITORBÜROO ELSS OÜ.

Tänukirja andmine
Otsustati anda Võru linnavalitsuse tänukiri Võru Kesklinna Kooli 45. aastapäeval järgmistele õpetajatele: Raili Kikkas (õpilaste sotsiaalsete oskuste arendamise eest läbi VEPA metoodika) ja Evi Niilits (kohusetundliku töö eest saksa keele õpetamisel ja rahvusvaheliste suhete hoidmise eest Rosenheimi kooliga).

HEAKORD

Kinnistute kohustused talvistel hooldustöödel

Seoses saabuva talvega palub Võru linnavalitsus kinnistute omanikel põhjalikult läbi mõelda oma võimalused kõnniteede talviseks hooldamiseks. Tuletame meelde, et Võru linnas on kehtestatud heakorraeeskirjaga nõuded talvisteks hooldustöödeks – Võru linnavolikogu 11.10.2006 määrus nr 32 „Heakorraeeskirja kehtestamine ja koormiste määramine”, millega saate vajadusel tutvuda aadressil <https://www.riigiteataja.ee/akt/420112012086>.

Siinjuures toome välja olulisemad nõuded talvistele hooldustöödele:
• Sõidukite parkimisel tuleb sõiduki kasutajal tagada, et pargitud sõidukid ei segaks avalikes kohtades lumekoristust.

Kinnistuomanikul on kohustatud:
• koristama kõnniteelt lume ja jää ja tõrjuma libeduse. Eelpool nimetatud tööd peavad olema tehtud hiljemalt hommikul kell 7, pühapäeva hommikul kell 9. Vajadusel tuleb kõnniteed korrastada ka päeva jooksul;
• kõnniteel puhastama jalakäijatele ja jalgratturitele vähemalt 1 m käiguruumi;
• hoidma hoonete välistrepid puhtana ning vältima sellel libeduse teket;
• katuselt, räästast või muudest kohtadest ohutul viisil eemaldama varisemisohhtlikud ehitusdetailid, lume ja jää ning vajadusel tähistama ohtliku ala.

Keelatud on:
• tuha kasutamine lume- ja libedusetõrjeks;
• lume lükkamine sõiduteele.

Risto Aim, linnamajanduse osakonna juhataja asetäitja

Puulehtede kogumisest ja äraveost Võru linnas

Lehekottide äraveo alguse kuupäevad on **25. oktoober ja 11. november**, nendeks kuupäevadeks peaks lehed kotis valmis olema. Sõltuvalt ilmast ja veograafikust võib vedu toimuda järgneva(te) nädala(te) jooksul.
Täidetud suured lehekotid tuleks oma kinnistul panna kohta, kus neid on võimalik tõstukiga ära viia. Sõiduki tõstemehhanism ulatub tõstma kuni 3 m kaugusel olevaid kotte. Juhul kui lehevedaja ei pääse mingil põhjusel kotile ligi või koti tõstmine on takistatud, tuuakse Teile lahendusena teine kott, millesse palume lehed ümber tõsta.
Kottide üle peetakse arvestust ja leheveo lõppedes tuleb kasutamata kotid kindlasti tagasi tuua.

Suurte lehekottide kasutamisest
• Suurtesse lehekottidesse tohib panna **ainult puulehti**.
• Neid kotte, kus on muid jäätmeid (pabereid, pakendeid, suuri oksid, muid aiajäätmeid, liiva, kivi- ja ehitusjäätmeid), ära ei viida.
• Palume lehekotti mitte lõpuni lehtedega täita, sangad peaks olema võimalik keskele kokku tõmmata.

Tiina Randjärv, keskkonna- ja järelevalve spetsialist

Linn pakub kõnniteede hooldamiseks soolaliiva

Kõnniteede hoolduse lihtsustamiseks pakub Võru linnavalitsus kinnistuomanikele piiratud kogustes (mitte rohkem kui 50 kg korraga) tasuta soolaliiva, mida jagatakse aadressil Luha 44. Palume kaasa võtta oma transpordipakend! Arusaamatuste ja väärtõlgenduste ärahoidmiseks pöörame veelkord tähelepanu asjaolule, et antud kampaania on mõeldud ainult Võru linna kinnistuomanikele.
Lisainfo: linnamajanduse osakonna juhataja asetäitja Risto Aim, tel 5347 4332.

IN MEMORIAM

Mall Punman
11.11.1935 – 09.10.2019

9. oktoobril lahkus ajast igavikku lugupeetud arst, Võru linna teenetemärgi kavaler Mall Punman.

Mall Punman sündis 11. novembril 1935 Võrumaal Toolamaa vallas. 1949. aasta märtsiküüditamine viis ta Siberisse, kus ta lõpetas põhikooli ning meditsiinikooli kiituskirjadega.

Aastatel 1956–1958 õppis Mall Punman Novosibirski meditsiini instituudis. 1958. aasta märtsis jätkas ta arstiõpinguid Tartu Riiklikus Ülikoolis, mille lõpetas 1962. aastal. Pärast kooli lõppu – augustis 1962 – suunati ta tööle Võrumaale Rõuge jaoskonnahaigla juhatajaks. 1965. aasta septembris alustas Mall Punman tööd jaoskonnaarstina Võru linnas. Aastatel 1969–1986 oli ta Võru rajoonihaigla peaarsti asetäitja ravi alal, pärast seda jätkas töötamist Võru polikliinikus jaoskonnaarstina. Aastatel 1997–2009 töötas Mall Punman OÜ-s Võru Arst

üldarstina. Aktiivse töötamise lõpetas ta 74-aastasena, olnud selleks ajaks töötanud arstina 46 aastat.

2015. aastal esitati Mall Punman Võru linna teenetemärgi kandidaadiks sõnadega: „Mall on arst suure algustähega. Isegi nüüd, aastaid eemal pensionipõlve pidades ei jäta ta abi ja nõuandeta kedagi, kes tema poole tervise-murega pöördub. Imetlusväärne on tema suhtumine inimestesse, kirjeldan teda sõnadega: lugupidav, hooliv, empaatiline. /.../“

Siia juurde võiks lisada: rõõmsameelne, abivalmis, valmis alati kuulama ja aitama. Pealtnäha karmi koore all oli peidus hell ja hooliv süda.

Mall õpetas oma töökaaslasti toime tulema töös ette tulevate emotsioonidega, ta aitas mõista elu ja surma. Tema elukogemus aitas vahel mõista ka mõistetamatut.

Mall Punman ei olnud lihtsalt kolleeg, vaid ka õpetaja ja hea kaaslane, hea semu, kelle ütlemissi ja nõuandeid meenutavad kolleegid pea igal tähtpäeval või ühiselt laua taga istudes. Ta oli erakordne inimene ja unustamatu neile, kellel oli au temaga koos töötada. Oli suur rõõm ja au Sinuga kohtuda.

*OÜ Võru Arst
Võru Linnavalitsus
Võru Linnavolikogu*

**VÕRUMAA
ARENDESKESKUS**

Võrumaa Arenduskeskus ootab kandidaate Võru maakonna aasta ettevõtjate aunimetuste andmiseks

Tänavuse Võru maakonna aasta ettevõtja aunimetused kuulutab arenduskeskuse juhatase liige Tiit Toots välja pidulikul ettevõtjate tunnustusüritusel **28. novembril Võru kultuurimajas Kannel**.
Võru maakonna aasta ettevõtja aunimetuste kandidaate võivad esitada nii kohalikud omavalitsused, ettevõtted, organisatsioonid kui ka üksikisikud. Konkursile võib esitada ettevõtteid, kus töötab alla 250 töötaja, mille aastakäive ei ületa 50 miljonit eurot või mille bilansimaht ei ületa 43 miljonit eurot.
Aunimetust antakse välja kuues kategoorias:
Võru maakonna aasta suurettevõte, Võru maakonna aasta väikeettevõte, Võru maakonna aasta mikroettevõte, Võru maakonna aasta startija, Võru maakonna aasta tööandja, Võru maakonna aasta ettevõtja.

Võrumaa aasta ettevõtja aunimetuse andmise statuut ja taotluse vorm on leitav Võrumaa Arenduskeskuse kodulehel <https://vorumaa.ee/ettevotlus/> ettevõtjate-tunnustamine/.
Digitaalselt allkirjastatud taotlused on oodatud Võrumaa Arenduskeskuse e-posti aadressile arenduskeskus@vorumaa.ee.

Paberkandjal taotlused palume saata märksõnaga „**Aasta ettevõtja auhind**“ Võrumaa Arenduskeskuse postiaadressil Jüri 12, 65620 Võru.
Taotlusi oodatakse hiljemalt 31. oktoobriks 2019!

Lisainfo: Ivi Martens, ettevõtluskonsultant, tel 5349 7303, e-post ivi.martens@vorumaa.ee.

INNOVATSIOON

Vunki mano! loometalgutel pälvisid enim tähelepanu teemad IT-huvinukk, lahe vahetund ja lugusid rääkiv linn

26.–28. septembril anti maakonna arengut edendavatele ideedele taas hoogu juurde, kui Võru Gümnaasiumis toimunud III Vunki mano! loometalgutel võeti 48 tunni jooksul juppideks ja pandi taas kokku 11 erinevat maakonna elu ja inimesi puudutavat ideed.

Rahvahääletusel valiti lemmikuks MTÜ Nuti-Võlur eestvedamisel aren-datud IT-haridust edendava huviringi lahendus „IT-huvinukk“ („*huvinurk*“ *võru keeles – toim*), mis pälvis 3000-eurose preemia. IT-huvinuka mudel ühendab IT-st huvitatud noored, kohalikud valdkonna praktikud ning neid omavahel kokku viivad koordinaatorid, kohalikud robotikaentusiastid.

Heaolu eripreemia, 2000 eurot, andis eelmiste kordade võitjatest koosnev žürii laheda vahetunni ehk „Lahetunni“ teemale. Võru Kreutzwaldi Kooli pere pakutud lahendus aitab kohandada nõukogudeaegse koolihoone vas-tavalt tänapäeva laste vajadustele hubasemaks ja põnevamaks.

Loometalgute eripreemia pani sel korral välja Kagu-Eesti Innovatsioo-nikeskus koos Tallinna Teaduspargiga Tehnopol. Võru linnavalitsuste idee tuua võrumaine kultuuripärand füüsilisse ja virtuaalsesse linnaruumi saab võimaluse jätkata arendamist kahekuulises inkubatsiooniprogrammis.

Ideed, millega veel tegeleti, olid sotsiaaltöötajate digitaalne töölaud, isik-liku abistaja teenuse kättesaadavus, leinanõustamise pakkumine, päkapik-kude treeninglaager, Võru vanalinna arendamine, meeste vabaajakeskuse loomine, Vohandu maratoni kaldalood ja ravirahvamajade loomine.

VÕRU LINNAVALITSUSE POOLT LOOMETALGUTELE ESITATUD IDEED

Võru linn kui avatud kunstigalerii, mis räägib lugusid

Linna tunnususjooned ja eripära rõhutavad märksõnad: Kreutzwaldi loomingu pärand, lastesõbralik linn, võro kiil.

Kuidas tuua Võru linnaga seonduv kohalik eripära linnapildis paremini esile? Kuidas suurendada inimeste teadlikkust oma koolilinnast ja suhtumist sellesse?

Millised on need sõnumid ja asukohad, mis vajavad linnapildis „märgistamist“ näiteks mõnda lugu toetava skulptuuri, installatsiooni, seinamaali või muu taolisega. Seda ikka selleks, et nad kõnetaksid niihästi Võru linna külastajaid ja ka kohalikke, nii lapsi, noorukeid kui ka eakate põlvkonda. Näitlikustades: oleks ju värskendav ja huvitav teha Võru linnas tunni aja pikkune jalutuskäik, mis pakub äratundmist põlisele võrukale või ahhaa-elamusi lastega peredele, rääkimata taolise linnatuuri harivast ja kunsti tutvustavast küljest.

Teemagrupi juht: Tiina Hallimäe.

Kuidas teha Võru vanalinnast oma Kalamaja või Supilinn

Põhiküsimus: kuidas elu (teenused, ärid, üritused jne) Võru vanalinna tagasi tuua ja kuidas erinevad osapooled sellesse panustada saavad? Huvigruppide määratlemine, unistused ja võimalused. Vanalinna temaatikast rääkimine on oluline, sest ka Võru linna arengukava koostamise protsessi käigus oli tugevalt kuulda linnarahva sõnumit, et Võru vanalinnaga tuleb midagi ette võtta. Võru linn osaleb Horizon 2020 programmist rahastatud projektis „CityxChange“. Linna eesmärk selles rahvusvahelises projektis on luua Võru vanalinnale visioon aastaks 2050 ning leida võimalused energiatõhusamaks majandamiseks.

Selleks aga on vaja teada vanalinnas elavate, seal kinnisvara omavate või tegutsevate inimeste soove, vajadusi ja tulevikuplaane.

Loometalgud olid samm edasi parema elukeskkonna loomise suunas Võru vanalinnas.

Teemagrupi juhid: Anti Allas ja Diana Vene.

KOMMENTAARID

Triinu Grossmann, MTÜ Nuti-Võlur juhatuse liige, ringijuh

Nuti-Võluri meeskond osales Vunki mano! talgutel esimest korda. Meil vedas, saime enda meeskonda väga toredad ja erinevatest valdkondadest liik-meid, kellega oli lust koostööd teha. Loometalgute esimesel õhtul jõudsim-e aruteluga nii kaugele, et saime öelda: asume lahendama IT-huviringide puu-duse probleemi 15–19-aastaste noorte vaatevinklist. Noored soovivad proo-vida erinevaid IT-valdkondi koos mõttekaaslastega elulisel moel. Nägime, et elulise õppe korraldamisel saavad kaasa aidata IT-valdkonna ettevõtjad ja asjatundjad. Nii sündiski IT-huvinukk, mis oma võrukeelse nimega on juba natuke põnevust ja nalja tekitanud. IT-huvinukk ei ole siis mitte mingi nuk-k, vaid kirjakeeles IT-huvinurk, kus kohtuvad kolm osapoolt: noor, asjatundja ja tugija. Viimase rolliks on muuta nii noore kui ka asjatundja jaoks koos õp-pimine mugavaks ja sujuvaks. Selleks, et IT-huvinukan saaks hakata tegevusi korraldama, on vaja kõigepealt saada kontakt IT-ettevõtete ja asjatundjatega. Nii olemegi alustanud IT-huvinuka klubilaadseid kohtumisi, kes saame koos erinevatel IT-alastel teemadel targutada. Loodame, et IT-huvinukan koos käivatest IT-valdkonna ettevõtjatest ja asjatundjatest kasvavad välja noortele elulist IT-õpet pakkuvad juhendajad. Tule ja löö kampa! Meie tegemistega saab lähemalt tutvuda MTÜ Nuti-Võlur Facebooki lehel.

Tiina Hallimäe, linnavalitsuse arendusnõunik

Loometalgud oli väga põnev kogemus, mis andis mõtteid, kuidas Võru linna ajalugu ja kultuurilist eripära linnapildis paremini esile tuua. Oli huvitav jälgida, millisest vaatenurgast meeskonna erinevad liikmed teemat käsitlevad ning mida keegi oluliseks peab. Meie grupiga liitus ka üks nägemispuudega inimene ning tema abistaja.

TULEKUL

Võru maakonna meistrite käsitöö ja talutoodangu näitusmüük Tallinnas

Üleskutse Võru maakonna käsitöömeistritele ja talutoodangu valmistajatele!

Võrumaa Arenduskeskuse eestve-damisel jätkub juba 18 aastat kest-nud traditsioon ning 2.-4. detsemb-ril toimub taas Võru maakonna meistrite käsitöö- ja talutoodangu näitusmüük Tallinnas. Tänavu on lisaks näitusmüügile riigikogus sõlmitud kokkulepe kauplemiseks ka ministeeriumite ühises hoones.

Ootame teid, head käsitöölised ja talutoodangu valmistajad, oma too-teid näitusmüügile esitama! Käsitöö puhul on oluline, et näi-tusmüügile esitatud esemed olek-sid kvaliteetsed, omanäolised ning uudsed. Kodus valmistatud hoidiste ja muu toidukraami pakkuja peab omama Veterinaar- ja Toiduameti

poolt välja antud tunnustamise/teavitamise otsust. Näitusmüügile esitatava kauba osas teeb lõpliku valiku korraldustoimkond.

Käsitöö, hoidiste ja talutoodangu kogumine toimub 20.–24. novembril kell 12–16 Rõuge Kunstikuuris (Võru mnt 1, Rõuge). Oma toodangu pak-kumine kooskõlastage eelnevalt Lya Veskiga (tel 5552 3366).

Kadri Moppel,
SA Võrumaa Arenduskeskuse
turismikoordinaator

PREEMIA PÄLVINUD MEESKONNAD

Publiku lemmik – IT-huvinukk.

Heaolu eripreemia saanud lahe vahetund ehk Lahetund.

Kagu-Eesti Innovatsioonikeskuse ja Tehnopoly preemia pälvinud lugusid rääkiv linn. Fotod: Grethe Rõõm

Eha Tammo, Võru Kreutzwaldi Kooli õppejuht, eesti keele õpetaja

Hindan loometalgute pingevaba loomingulist õhkkonda. Mind paeluvad ja inspireerivad inimesed, kes tahavad ja suudavad panustada millessegi enamasse, kui ametijuhend ette näeb. Sellistega koosolemine on rutiini- ja pingevaba.

Kai Laanemaa, Võru Kreutzwaldi Kooli huvijuht

Vunki mano! loometalgutel osalemise suurim võlu minu jaoks oli meie kooli meeskonna koostööoskus ja tahe tegutseda ühise eesmärgi nimel. Leian, et taolised väljaspool igapäevast töökeskkonda toimuvad ühisüritused lähen-davad inimesi ning loovad eeldused paremaks meeskonnatööks ka tulevikus.

25.10 kell 9–16 toimub Võru linna keskväljakul

SÜGISLAAT

Info tel: 5661 8707 (Heli Visnapuu)

UMA MEKKX SUURLAAT

Võru Spordikeskuses

9. novembril kl 9-15

www.umamekk.ee

UMA MEKKX SUURLAAT

ÜHISVEEVÄRK JA KANALISATSIOON

AS Võru Vesi tutvustas jätkusuutlikkuse uuringut ja lähiaja tegevusplaane

AS Võru Vesi juhatuse liige Juri Gotmans Võrumaa töö- ja karjäärimesil oma ettevõtet tutvustamas.

AS Võru Vesi tutvustas oktoobri alguses viiele Võrumaa ja Põlvamaa omavalitsusele ettevõtte jätkusuutlikkuse uuringut ning lähiaastate investeeringute kava. Keskkonnalahendused OÜ poolt koostatud jätkusuutlikkuse uuringus on antud hinnang vee-ettevõtte poolt osutatava ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni (ÜVK) teenuste jätkusuutlikkusele haldusreformijärgsetes oludes ja piirkondlikkusele suunatud veemajanduse tingimustes. Uuringus selgub, et AS-i Võru Vesi laienemine osadesse või kõikidesse analüüsitud ÜVK tegevuspiirkondadesse ei tekitaks olulist muutust vee-ettevõtja poolt pakutava

veehinna kujunemisel, kuid laienemine aitaks hoida tariifi liituvates piirkondades oluliselt madalamana kui eraldi tegutsedes jätkates. AS-i Võru Vesi liitumisel väiksemate vee-ettevõtetega suureneksid müügimahud, kuid samas tegevuskulud märkimisväärselt ei kasvaks. Seega on liitumine oluline ka AS-ile Võru Vesi. Teise punktina tutvustas AS Võru Vesi investeeringute kava kuni 2022. aastani, mille kogumaht on 17,3 miljonit eurot, mis jaguneb järgmiselt: Võru linn 8,9, Võru vald 3,6, Antsla vald 3,1, Kanepi vald 1,5 ja Rõuge vald (Haanja piirkond) 0,2 miljonit eurot.

Suurimad investeeringud lähiaastatel Võru linnas
Suurimateks investeeringuteks Võru linnas lähiaastatel on vee- ja kanalisatsioonitorustike ehitamine

- AS Võru Vesi on pikaajase kogemusega regionaalne vee-ettevõtte, mis alustas tegevust aktsiaseltsina 1995. aastal.
- Ettevõtte eesmärk on pakkuda klientidele igapäevaselt nõuetekohaseid ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuseid.
- Aktiivselt laienev vee-ettevõtte opereerib tänaseks viies omavalitsuses, kokku 51 teeninduspiirkonnas.

Vilja, Võrusoo ja Kubija piirkondades ning mitmel teisel tänaval, Niidu tänava reoveepumpla rekonstrueerimine, Võru linna reoveepuhasti mudatööluse rekonstrueerimine ning reoveepuhasti laiendamine ja kriisilukorra seadmete soetamine (pumplatesse elektrigeneraatorid). Võru vallas on planeeritud vee- ja kanalisatsioonitorustike ehitus Võrumõisa küla (sh Konnametsa) ja Navi küla (Ehitajate tee) piirkondades ning Navi küla puurkaevu ja Järvere hooldekodu piirkonna reoveepuhasti rekonstrueerimine. Antsla vallas teostatakse Antsla linna reoveepuhasti ja veetöötusjaama rekonstrueerimised, Kobela ja Antsla linna vahelise survekanalisatsioonitorustiku rajamine ning Vana-Antsla aleviku ühisveevärgi- ja ühiskanalisatsioonirajatiste rekonstrueerimine. Kanepi vallas on plaanis Valgjärve küla ühisveevärgi- ja kanalisatsioonitorustiku ning reoveepuhasti rekonstrueerimine. Rõuge vallas on vajalik teostada Ruusmäe reoveepuhasti rekonstrueerimine. AS Võru Vesi on saanud mitme eelnimetatud projekti elluviimiseks raha Euroopa Liidu Ühtekuluvusfondist ja SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse keskkonnaprogrammist ning järgnevatel aastatel jätkatakse raha taotlemist eelmainitud programmidest.

AS Võru Vesi

TASUB TEADA

Võru linn arendab noorte jaoks loodud tugisüsteemi

Võru linn on üks viiest pilootprojektis „Noortegarantii tugisüsteemi arendamine ja testimine“ osalejast. Eestis on olemas eraldiisevad noortegarantii tegevused: nt karjääri- ja tööturuteenused, noorsootöö kaudu rakendatav Noorte Tugila programm, kohaliku omavalitsuse enda teenused ja noortele suunatud tegevused. Noortegarantii tugisüsteem aitab noorteni paremini jõuda ning süsteemi terviklikumaks muuta. Tugisüsteem koosneb juhtumikorralduse mudelist ja STAR (sotsiaalteenuste ja toetuste andmeregister) infosüsteemi lahendusest, mis on 16–26-aastastele noortele toeks tööturule ja haridusellu naasmisel. Tugisüsteemi on Võru linnal võimalik kasutada, esitades taotluse enne iga uut seiret kas 1. märtsiks või 1. oktoobriks. Päring registritesse noorte nimekirjade saamiseks käivitatakse vastavalt kas 15. märtsil või 15. oktoobril. Võru linna esimese seire nimekirjas oli 183 noort, osakaal Võru linna noortest vanuses 1–26 eluaastat oli 14%. Teise seire nimekirjas oli 150 noort ning osakaal 10% ning kolmanda seire nimekirjas 128 noort ning osakaal 9%. Alates selle aasta oktoobrist algab neljas seire ning viimane piloteeritav seire toimub 2020. aasta märtsis. Pärast pilootprojekti lõppemist noortegarantii tugisüsteemi seired jätkuvad. Kontaktivõttudega on selgeks saanud, et paljud noored siiski pole abivajajad. Mitmed noored on sattunud nimekirja seetõttu, et välismaal õppimine või töötamine ei kajastu Eesti registrites, aga sissekirjutus on endiselt Eestis. Mõnel noorel on seire tegemise ajal käsil töökohavahetus. Noorte tagasiside on positiivne, nad on meeldivald üllatunud, et Võru linn hoolib ja tunneb huvi, kuidas neil läheb. Kolme seire jooksul on abi või tuge saanud poolsada noort. Näiteks on nimekirjas noori, kes vajavad tuge sobiva haridusasutuse ja eriala valikul või töötusintul. Noored, kes on välismaalt naasnud ja püüavad siinsete oludega taas kohaneda, vajavad infot erinevate võimaluste kohta. Tuge on saanud noored emad ning ravikindlustuseta noored. Sageli ei tea noored, milliseid kohalikke ja riiklikke toetusi on neil õigus saada. Kahjuks jääb sageli puudu lähedaste toetusest ja abist ning noored vajavad mitmekülgselt tuge, alates elukoha leidmisest, võlanõustamisest kuni sotsiaalsete oskuste õppimiseni. Samal ajal on sihtrühmal huvi ettevõtlusega alustamiseks ning nad vajavad baasteadmisi ja suunamist koostööpartnerite juurde. Pilootprojekti jooksul tekib selge arusaam, millised on kitsaskohad ennetustöös ja mida tuleb parendada, et tulevikus noored rohkem õpingute või töötamisega hõivatud oleksid ja iseseisvalt hõives püsiksid. Samuti saab ülevaate sihtgrupist ja põhjustest, millised meetmed noorte hõives aitamisest on tulemuslikumad ning kas ja kuidas annab noorsootööd kohalikul tasandil parendada. Samuti on oluline hinnata, millised teenused peaksid olema noortele kättesaadavad. Kohalikul tasandil on pilootprojektis osalemine oluline. Tänu sellele saab Võru linn teavet nende noorte kohta, kes erinevatel põhjustel muidu sotsiaal- või noorsootöö spetsialistide vaatevälja ei satu. Koos on võimalik leida lahendused noore elus olevatele takistustele. Juhtumikorraldajaga võib alati ka ise ühendust võtta, kirjutades e-posti aadressile marina.piirisild@voru.ee või helistades 5309 8844. Projekti kohta leiab rohkem infot veebiaadressilt www.tööelu.ee. Projekt on rahastatud Euroopa Sotsiaalfondi meetmest „Tööturuteenused tagamaks paremaid võimalusi hõives osalemiseks“ ja sotsiaalmististeeriumi poolt.

Marina Piirisild, juhtumikorraldaja

KOOSTÖÖ

Töötukassa ja AS Wermo sõlmisid koostööleppe

Eesti Töötukassa juhatuse esimees Meelis Paavel ja AS-i Wermo juhatuse liige Tiit Kolk allkirjastasid laenu kuul Võrus koostööleppe, mis on järjekordne samm oluliste tööandjate ning tööle pürgivate inimeste huvide ühildamisel. Töötukassa Võrumaa osakonna juhataja Ene Kerge sõnul on AS Wermo piirkonnas tunnustatud tööandja, kes jagab töötukassaga oma kogemusi ja ettepanekuid tööturгу puudutataval teemadel ning on töötukassale oluline partner. „Wermoga on töötukassal pikaajaline koostöö. Hea näide on piirkondliku töökoha loomise toetuse kasutuselevõtmine, millega Wermo toetab piirkonna arengut. Oleme vahendanud ka ettevõtte tööpakumisi ja abistanud töötajate leidmisel. Wermo osaleb aktiivselt töötukassa messidel ja infopäevadel ning pakub töötamise võimalusi ka vähenenud töövõimega inimestele,“ märkis Kerge.

AS Wermo juhatuse liige Tiit Kolk ja Eesti Töötukassa juhatuse esimees Meelis Paavel koostöölepet sõlmimas. Foto: Eesti Töötukassa

Tiit Kolk kinnitas, et AS Wermo on saanud töötukassa Võrumaa osakonnast abi pea kõigis küsimustes, millega on tema poole pöördunud – alates abivahenditest vähenenud töövõimega töötajatele, lõpetades koolituste ja värbamisega. „Viimase kahe aasta jooksul oleme töötukassa abil leidnud

operaatoreid, lihttöölisi, projektijuhte, kokku parkümmend inimest. Viimane suurem värbamine oli sel kevadel, kui võtsime tööle piirkondliku töökoha loomise toetusega viis töötajat,“ täpsustas ettevõtte juhatuse liige. Tegemist on töötukassa 55. koostööleppelga alates 2012. aastast ning

töötukassa eesmärk on jõuda koostöölepeteni enda jaoks oluliste ettevõtetega igas maakonnas. AS Wermo on 1947. aastal asutatud, Võru linnas tegutsev mööblitootmise ettevõtte, mille toodangust 80% eksporditakse peamiselt Soome, Rootsi ja Saksamaale.

Eesti Töötukassa

5. NOVEMBRI 2019

VÕRUMAA OSAKONNAS

KELL 15.00-17.15

Jüri 19a, Võru

AVATUD

USTE PÄEV

KAVA

15.00-15.20 Karjääriteenused

15.20-15.50 Tööturukooolitus

15.50-16.10 Tasemeõppes osalemise toetus

16.10-16.45 Ettevõtjaks Töötukassa toel

16.45-17.00 Koolitustoetus tööandjale

17.00-17.15 Küsimused

KELLELE?

NOORTELE

TÖÖTAVATELE

TÖÖTUTELE

TÖÖANDJATELE

TÖÖTA JA ÕPI

INFO: tel 786 8750, e-post: voru@tootukassa.ee

TUNNUSTUS

Võru linn tunnustas ja tänas õpetajaid

Tunnustuse jagajad ja tunnustatud ühispildil: (vasakult) abilinnapea Sixten Sild, aasta õpetaja Asko Saarepuu, aasta õpetaja Eve Kirs, aastate õpetaja Heli Raitar, linnavolikogu esimees Ülo Tulik, aasta noor õpetaja Minni Aia-Utsal, aasta õpetaja Oksana Aasa ja linnaape Anti Allas. Foto: Marianne Mett

3. oktoobri õhtul kultuurimajas Kannel toimunud Võru linna õpetajate pidulikul vastuvõtul anti üle aasta õpetaja 2019 tunnustused.

Aastate õpetaja 2019 tunnustuse pälvis Võru Muusikakooli akordioniõpetaja Heli Raitar, aasta õpetajad 2019 on Võru Lasteaia Sõleke õppealajuhataja Eve Kirs, Võru Spordikooli murdmaasuusatamise treener-õpetaja Asko Saarepuu ning Võru Gümnaasiumi vene keele õpetaja Oksana Aasa. Aasta noor õpetaja 2019 laureaat on Võru Kesklinna Kooli sotsiaalpedagoog Minni Aia-Utsal.

Tunnustuse saanutele andsid linnavolikogu esimees Ülo Tulik, linnaape Anti Allas ja abilinnapea Sixten Sild üle reisibüroo kinkekaardid ning meened.

Autasustamisele järgnes Koomiline kontsert „Ai Heit Mjuuzik!“ ning pidulik vastuvõtt.

Aasta õpetaja konkurssi korraldatakse Võrus 12. aastat. Konkursiga soovib linn tähtsustada õpetaja rolli, tõsta esile edukate pedagoogide tegevust ning tunnustada Võru linna koolide, huvikoolide ja lasteadeade õpetajaid, kelle töö ja isiklik eeskuj on oluliselt kaasa aidanud noorte kujunemisele mitmekülgsest arenenud isikuteks ning kelle tegevus on positiivselt mõjutanud haridusasutuste, Võru linna ja piirkonna arengut. Kandidaate said esitada kõik juriidilised ja füüsilised isikud.

Lasteaed Okasroosike pälvis Tartu Ülikooli eetikakeskuse tunnustuse!

Üks Okasroosikese õnnelikest lastest tunnustus-kirjaga „Hea lasteaia teerajaja 2019“. Foto: Egel Tälv

26. septembril Tartus ERM-is toimunud konverentsil „Väärtuskasvatuse lasteaed: kõik, mida elus teadma pean, sain lasteaiast“ selgusid need Eesti lasteaiad, kus tehakse väärtuskasvatusega eeskujuvääriivat tööd. Väärtuskasvatuse rändkarikad ja tiitel „Väärtuskasvatuse lasteaed 2019“ läksid Kõrveküllä ja Tartusse. Võru Lasteaeda Okasroosike tunnustati tiitliga „Hea lasteaia teerajaja 2019“.

Okasroosike pälvis tunnustuse lapsest lähtumise, õpetajate teadliku toetamise ning laste loovust arendava keskkonna loomise eest. Tartu Ülikooli eetikakeskuse tunnustusprogrammis „Hea lasteaed kui väärtuspõhine lasteaed“ osalenutel tuli kirjutada eneseanalüütiline töö lasteaia tegevustest väärtuskasvatuse kontekstis. Tunnustusprogrammis osales tänävu 24 lasteaeda.

„Okasroosikese lasteaed mõlgutas mõtet tunnustusprogrammis osaleda mitu head aastat, aga 2019. aasta kevadel julgesime selle suure töö lõpuks ette võtta. Kõigi rühmade õpetajad ja õpetaja abid kirjutasid oma lugusid sellest, kuidas lastes kujundatakse loovust, algatusvõimet ning probleemilahendamise oskust, kuidas tehakse koostööd lapsevanematega ja miks nii suurtele kui ka väikestele „okasroosikestele“ meeldib lasteaias käia,“ tutvustab analüüsi loomislugu õppealajuhataja Krista Hütsi.

Lasteaia direktor Tiia Must lisab: „Rühmade lugusid tervikuks kirjutades avastasime, et oleme oma eesmärkidest saavutanud rohkem, kui ise oskasime loota. Samas koorusid välja ka vead, millega tuleks edaspidi tegeleda.“

Tartu Ülikooli eetikakeskuse hea lasteaia projektijuhi Nele Punnari sõnul olid tunnustusprogrammis osalenud lasteaiad igauks oma nägu. „Üle Eesti on kasutusel suurepäraseid praktikaid nii lapse arengu toetamiseks, personali arendamiseks kui ka lasteaiakultuuri väärtuspõhiseks edendamiseks,“ tunnustas Punnar. „Lasteadeades tehakse palju ja südamega.“

Tartu Ülikooli eetikakeskus on toetanud ja tunnustanud koolide ja lasteadeade väärtusalast tegevust alates 2009. aastast. Tunnustusprogrammides (varem konkursitööde kirjutamisel) said lasteaiad osaleda juba seitsmendat korda. Hea kooli ja hea lasteaia nimelistele tunnustusprogrammidele on aastatel 2009–2019 oma tööd saanud 113 lasteaeda ja 80 kooli. Koolide programm kestab kuni novembrini. Heade koolide ja lasteadeadega 2019 saab lähemalt tutvuda veebiaadressil <https://www.eetika.ee/et/hea-kool-lasteaed/> head-koolid-lasteaiaid-2019.

Ulis Guth

KOMMENTAAR

Tiia Must, Võru Lasteaed Okasroosike direktor:

Iga ettevõtte ja asutus tahab teada, kus ta oma arengujoonel asub ning kuidas saada paremaks. Oma tugevusi ja nõrkusi ning arenguvõimalusi analüüsitakse reeglina omaenese tarkusest. Koolidele ja lasteadeadele pakub eneseanalüüsi osas abi Tartu Ülikooli eetikakeskus, mille tunnustusprogrammis osaleja saab oma tegevuse analüüsimisel tuge erinevatelt välishindajatelt (kriitilised sõbrad).

Täna ripub meie koridori seinal tunnustuskiri „Hea lasteaia teerajaja 2019. Tunnustus lapsest lähtumise, õpetajate teadliku toetamise ning laste loovust arendava keskkonna loomise eest.“

Rõõm tehtud tööst annab julgust teistelegi sama ettevõtmist soovitada.

Kätte on jõudnud märkamise ja tunnustamise aeg Võru maakonnas

Novembri lõpus tähistatakse taas Ühisnädalat, mille raames tõstame esiplaanile kodanikuühiskonna tegemised ja algatused, koostööd ja ühised ettevõtmised. Tunnustame inimesi, kes oma ühiskondliku tegevusega on olnud eeskujuks ning andud oma panuse Võru maakonna kodanikuühenduste tegemistesse, kiidame ühendusi, kelle tegevus piirkonnas on olnud tänuväärne, ning väärtustame ettevõtteid, kes on toetanud kodanikuühiskonda.

Esitatud kandidaat peab vastama vähemalt ühele statuudis välja toodud kriteeriumile.

Kõigi tunnustatavate ja tunnustajate nimed avaldatakse (soovi korral) tänutäheks Võrumaa Arenduskeskuse kodulehel.

Tunnustuse andmise otsustab komisjon lähtuvalt esitatud kandidaatidest. Komisjonil on õigus omistada tunnustatutele täiendavaid aunimetusi (nt loovuse sütitaja, kogukonna vedur, Võrumaa uuendaja, säravaim tegu jne). Tunnustatud kuulutatakse välja pidulikult tunnustamisüritusel kodanikupäeval, 26. novembril tänavuses Eesti aasta külas Lüübnitsas.

Palun anna meile hiljemalt **31. oktoobriks** teada, keda võiksite sel aastal tunnustada, ja pane mõne lausega kirja ka, miks. Täida ankeet veebiaadressil <http://bit.ly/KiidaTegijat2019>. Paberkandjal taotlused saata Võrumaa Arenduskeskuse aadressile Jüri 12, Võru linn 65605.

TULEKUL

Kutse Heaolufoorumile 15. novembril Kandles

Kas sulle läheb korda Võru maakonna inimeste tervis ja turvalisus? Kas sa tahad töötada targalt, et jõuda paremini ja kiiremini eesmärkideni? Tule 15. novembril Võru Kandlesse Heaolufoorumile!

Ootame kohalikke sädeinimesi, eestvedajaid, külvanimaid, ettevõtjaid, noori ja vanu kaasa lööma ning pakkuma välja ideid ja lahendusi, mis toetavad inimeste tervist, suurendavad turvalisust ja aitavad lahendada sotsiaalseid probleeme.

Oma idee saad kirja panna ja foorumi kohta lähemalt lugeda kodulehel <https://vorumaa.ee/heaolu/foorum/>.

Foorumile osalema tulla tasub igal juhul – iga inimese panus on oluline. Lisaks sellele, et sul on võimalus anda oma osa mõne kasuliku ja meie kõigi elu paremaks muutva idee arendamisel, saad foorumilt kuhjaga inspiratsiooni, uusi teadmisi ja kasulikke tutvusi.

Heaolufoorumil saavad kokku avalik ja erasektor ning kodanikuühiskond, et seljad kokku panna ja koostöös lahendada selliseid rahvatervise, turvalisuse ja sotsiaalvaldkonna probleeme, mida iga osapool üksi lahendada ei saa. Heaolufoorumi siht on kodanike jõu suurendamine ja rakendamine neid endid puudutavate küsimuste lahendamisse koostöös avaliku ja erasektoriga.

Foorum on avatud ja demokraatlik ning iga osaleja vabal tahtel põhinev. Igaüks saab lauale tuua olulise maakonna arengueesmärges puudutava teema ning foorumi delegaadid hääletavad jalgadega, millistega neist hakatakse koos edasi töötama ehk mille ümber moodustatakse sektsioonid. Sektsioonide juhid kuuluvad foorumi eestseisusesse, mis koos ekspertkoguga moodustab Võrumaa Arenduskeskuse juures tegutseva valdkondliku koostöökogu ehk heaolu nõukoja, mis lepib kokku maakondlikud tegevussuunad ja nende elluviimise. Võrumaa Arenduskeskus toetab sektsioonide tööd ja koordineerib nõukoja tegevust.

Kadri Kangro, Võrumaa Arenduskeskuse heaolu arendusnõunik

Võrumaa tegusa kodaniku tunnustuse saaja:

- omab kogukonnas olulist rolli kas mõtte või tegudega
- on panustanud piirkonna arengusse
- on aktiivne ja koostööaldis
- on kogukonda ühendav
- on panustanud vähemalt ühe vabaühenduse töösse

Võrumaa silmapaistva ühenduse tunnustuse saaja:

- tegevus piirkonnas on olnud tänuväärne
- on teistele ühendustele eeskujuks
- on oluliselt aidanud kaasa erinevate sektorite tulemuslikule koostööle

Kodanikuühiskonda toetanud ettevõtte/ettevõtja tunnustuse saaja:

- on toetanud vabaühenduste tegevust rahaliselt või mõnel muul moel
- on loonud, hoidnud ja/või innustanud koostööd era- ja mittetulundussektori vahel

Tunnustamist korraldab ja rahastab Võrumaa Arenduskeskus koostöös Kodanikuühiskonna Sihtkapitaliga. Vaata ka <https://vorumaa.ee/vabauhendused/kodanike-tunnustamine/>.

 Kodanikuühiskonna Sihtkapital

Katrin Volman,
SA Võrumaa Arenduskeskuse
kodanikuühenduste konsultant

Võru Okasroosikese lasteaia saalis toimub kolmapäeval, 13. novembril algusega kell 17.15 lapsevanemate koolitus

Muinasjutumaa koolitused lapsevanematele

„MIDA TEHA TUNNETEGA?“

- Lastel on tunded ja täiskasvanutel on tunded. Mis juhtub, kui me ei tea, mida tunnetega teha?
- Iseenda ja lapse mõistmine algab tunnete mõistmisest.
- Kuidas teha nii, et tunded ei juhiks meid, vaid meie juhiksime oma tundeid?

Lühiloengu kestus on 1,5 tundi.

Lektor: suhteterapeut ja koolitaja Sille Jõgeva

Lapsed saab koolituse ajaks jätta Okasroosikese lasteaia valverühma (Muumi).

*Projekti on rahastatud kohaliku omaalgatuse programmi vahenditest.

*Koolitusele ei pea eelnevalt registreeruma.

Oodatud on kõik Võru linna lapsevanemad ja lapsed toetavad inimesed.

VÕRU KESKLINNA KOOL 45 – JUUBELI ERI

Võru Kesklinna Kool – õppimiseks parim paik!

Võru Kesklinna Kool on tegutsenud erinevate nimede all (Võru III 8-klassiline Kool, Võru III 9-klassiline Kool, Võru Põhikool, Võru Kesklinna Gümnaasium) alates aastast 1974. Tegevust alustati aadressil Jüri 42, aastast 1993 asume Vabaduse 12. Aastatel 1998–2013 anti koolis ka gümnaasiumiharidust, praegu töötame põhikoolina, kus õpib 468 õpilast, keda õpetavad ja toetavad 50 õpetajat ning 13 koolitöötajat. Õpilastest ca 16% on meie vilistlaste lapsed.

Kui vaadata tagasi viimasele viiele aastale, siis on meie koolis nii mõndagi muutunud. Kõige suuremaks muutuseks on muidugi koolihoone täielik renoveerimine ning kaasaegse mööbli ja tehnikaga varustamine. See on loonud tunduvalt paremad võimalused nii õppetööks kui ka emotsionaalseks heaoluks. Palju muudatusi on toimunud ka sisulises töös ja õppekorralduses. Näiteks kasutatakse meie kooli 1.–2. klassides kujundavat hindamist ning 3.–8. klassides teatud ainetes mitteeristavat hindamist. Selline otsus sai tehtud eesmärgiga maandada koolistressi ning selgitamaks õpilastele juba varakult, et õpitakse teadmiste, mitte hinnete pärast. Kui algselt oli hirm, et õpilaste õpimotivatsioon ja õppeedukus võivad seetõttu langeda, siis see kartus osutus asjatuks. Õppeedukus on aastate jooksul püsinud stabiilne ning pooled meie õpilastest õpivad ainult hästi ja väga hästi.

Tähelepanu pööratakse ka hariduslike erivajadustega õpilaste toetamisele. Loodud on erinevad õppestimeerid õpilaste individuaalset eripära arvestades (üksühele õpe, väikese õpilaste arvuga klassid, IÕK-d õpitulemuste parandamiseks). Kõik üldist, tõhustatud ja erituge vajavad õpilased on koolis toetatud. Õpilastele on abiks sotsiaalpedagoog, logopeed, eripedaagoogid ja abiõpetaja.

Remonditud hoones tööle asudes sai alguse nii mõnigi uuendus. Kõige suuremaks neist oli õuevahetunni sisseviimine. Nii sõuvad kõik õpilased oma lõunasöögi õigel ajal, mitte liiga vara või hilja nagu varem, ning saavad viibida keset päeva värskes õhus ja liikuda, mis on kasulik nii nende vaimule kui ka füüsilisele. Et õpilastel õues ka midagi teha oleks, on koolihoovi rajatud jõulinnak ja paigaldatud jalgrattaelemendid, kus saab osavussõitu harjutada. Võimalik on mängida erinevaid palli- ja jooksumänge, harjutada osavust tasakaaluliinil.

Keskkonna-
teadlikud lapsed
maailma-
koristuspäeval.

Hetk kooli
heategevuslikust
sügisjooksust.

Võru Kesklinna Kool on väärtuspõhine kool

Võru Kesklinna Koolis pööratakse suurt rõhku väärtuskasvatusele, kuna meie kooli missioon on elus toimetuleva kõrgete kõlbeliste väärtustega inimese kujundamine.

Seoses koolimaja uue välimusega otsustasime teha ka sisulise ja nn moraalse rekonstrueerimise. Vaatasime seni kehtinud põhiväärtused kriitilise pilguga üle ning arutasime, kas need on endiselt meie kõigi jaoks olulised. Selgus, et kõik senised põhiväärtused ei kõneta enam kõiki, on mõnele huvigrupile kauged.

Kooli põhiväärtuste ümberhindamise käigus seadsime eesmärgiks, et töös oleks võimalik kaasa rääkida paljudel kooliga seotud huvigruppidel. Erinevate väärtuste hulgast sobivate väljaselgitamiseks kasutasime püramiidi meetodikat. Lõpliku valiku tegi töögrupp, kuhu kuulusid õpilaste, lapsevanemate, kooli töötajate ja linnavalitsuse esindajad ning kooli juhtkond. Arutelu käigus sõnastati ja grupeeriti senised väärtused, selgitamaks viis, mis kõnetasid kõiki huvigruppe. Leiti, et neid järgides oleks meie kool tõeliselt „Õppimiseks parim paik”. Meie kooli uuteks põhiväärtusteks said vastutus, koostöö, õpihuvi, hoolivus ja tervis.

ÕPIHUVI

Kes palju küsib, saab targemaks.

Tahame end arendada, saada uusi teadmisi ja häid tulemusi. Oleme uudishimulikud ja avatud uuele.

KOOSTÖÖ

Üksinda ei saa midagi suurt ära teha.

Märkame enda ümber kaaslati ja kolleege ning nende vajadusi ja arvestame nendega. Tegutseme ühise eesmärgi nimel. Koostöö aluseks on parima tulemuseni viiv meeskonnatöö.

HOOLIVUS

Tee head, siis leiad head.

Märkame ja toetame, mõistame ja abistame üksteist. Arvestame kaaslaste arvamuse ja eripäraga, kaitseme nõrgemaid. Austame iseenast ja teisi ning väärtustame keskkonda.

VASTUTUS

Ei aita lubamine, vaid tegemine.

Vastutame oma tegude eest. Mõistame tegude seotust tagajärgedega.

TERVIS

Tervis on inimese kõige kallim varandus.

Teeme kõik endast sõltuva, et olla vaimselt ja füüsiliselt terved. Liigume rohkem, viibime õues, teeme sporti ja toime tervislikult.

Põhiväärtused
õpilaste
pilgu läbi.

45 fakti

1974 – loodi Võru III 8-klassiline Kool
1975 – esimene õpilaskonverents
1976 – loodi kooli metskond
1977 – esimesed sõpruskoolid Petseris ja Vastse-Kuustes
1978 – loodi kinosõprade ring
1979 – esimene TPL-i rühm
1980 – suusapäev „Olümpia kõikidele“
1981 – kool sai esimese bussi TA-6
1982 – loodi suusaklass
1983 – koguti 12 tonni ja 281 kg vanapaberit
1984 – hakati tööle kahes vahetuses
1985 – toimus koolireform
1986 – kuueaastased tulid kooli
1987 – õpetajate esimene suurlavastus „Näärila ja Närula“
1988 – kool sai nimeks Võru III 9-klassiline Kool
1989 – laupäevad muudeti koolivabaks

1990 – 5.–9. klassi õpilastel lubati loobuda koolivormist
1991 – kool sai nimeks Võru 3. Põhikool
1992 – loodi sõpruslõpped Rosenheimi tütarlaste reaalkooliga Saksamaal
1993 – kool kolis praegusesse majja ja sai nimeks Võru Kesklinna Kool
1994 – kool sai esimese arvuti
1995 – rajati esimene arvutiklass
1996 – võeti vastu esimene gümnaasiumiklass
1997 – Tiigrihüpe jõudis kooli
1998 – kool sai nimeks Võru Kesklinna Gümnaasium
1999 – loodi oma kooli laul ja logo
2000 – loodi oma kooli päevik
2001 – esimene integratsioonilaager Narva Pähklimäe Gümnaasiumiga
2002 – esimene õpilasfirma laadal Newcastle'is
2003 – moodustati esimene õpilasmavalitsus 7.–11. klassi õpilastest
2004 – ilmus esimene õpilastööde almanahh „Hõikus“
2005 – kool sai kaasaegse raamatukogu ja konverentsisaali

2006 – üleminek e-koolile, esimene vahetusõpetaja Austriast
2007 – anti välja esimene tunnustus „Hea tegu“
2008 – pandi kokku ajaloomanahh „Mineviku radadel“
2009 – kaasaegne koolikellastseem
2010 – algklasside esimene heategevuslaul
2011 – kooli spordiväljakule rajati uisuväljak
2012 – avati muusika-matemaatika, võõrkeelte ja looduse-majanduse klassid; esimene muusikal „Väike kuri päkapikk“
2013 – kool sai taas nimeks Võru Kesklinna Kool
2014 – esimesed kooliolümpiamängud
2015 – võeti kasutusele oma kooli vorm
2016 – tunnustus: digitaalselt aktiivne kool, linna parim haridusasutus
2017 – esimene heategevusjooks
2018 – liituti KiVa programmiga, tunnustus: TÜ eetikakeskuse tänu „Hea kooli edendaja“
2019 – avati rekonstrueeritud peahoone

Meeskonnatöö
olümpia
koolilaagris.

Kiiremini, kõrgemale, kaugemale!

Üks meie kooli uutest traditsioonidest on olümpiamängud. Seni on toimunud kahed mängud: taliolümpia 12.–14. märtsil 2014 Tamula ranna lumeta liival ja suveolümpia 14.–16. septembril 2016 Võru Spordikeskuse välistaadionil. Esimesel olümpial osales 20, teisel 19 riiki ehk võistkonda, mille moodustasid eri vanuses õpilased koos neid juhendavate õpetajatega. Alad, milles võisteldi, pole olnud traditsioonilised, vaid humoorikad. Näiteks peeti talimängudel maha suusakepi täpsusvise ning toimus taliratsutamine, suveolümpial leidis aset võitlus tuuleveskite ja gravitatsiooniga.

Mängudele on eelnenud järjepidev silmaringi laiendamine ja ettevalmistav töö. Mõlemal korral toimusid sümboolikakonkursid (logo, maskott), millele järgnesid võidutööde näitused. Otsiti sponsoreid, valmistati olümpiateemaline stand, tutvustati

olümpiamängude ajalugu ning korraldati sporditeemaline kirjutamiskonkurss ja ennustusvõistlus. Esimesel korral valmistati ka lipud ja mõeldi välja hümn. Õpilastel käisid külas spordimuseumi töötajad ning kohtuti tegevspordlastega. Igast tegevusest pidid osa võtma kõik riigid, kuna saadud punktid määrasid lõpliku tulemuse. Seni on kõige edukam riik olnud Soome – kahel korral esikolmikus.

Eeloleval kevadel jätkab Võru Kesklinna Kooli pere olümpiamängude traditsiooni ning korraldab teised suvemängud. Töö selle nimel algab teisel poolaastal. Tegemist on ligi pool aastat kestva ettevalmistustööga, mis peadib piduliku avatseremoonia ja võistlustega ning medalite kaelariputamisega juunikuul algul.

Kogu koolipere jääb ootama kolmanda olümpiamänge, mis panevad värvika punkti käesolevale õppeaastale.

Koolilaagrid

Juba viis aastat on meie koolis kevaditi toimunud 4.–6. klasside õpilaste koolilaager. Eesmärk on olnud panna lapsed rohkem liikuma, omavahel suhtlema ja koolikaaslasti paremini tundma õppima, loodust tunnetama ning meie kooli põhiväärtusi arendama.

Päris mitu korda on laagri korraldajateks olnud õpilased, kes loovtöö raames on viinud läbi erinevaid tegevusi laagris osalejatele. Õpetajad, kooli kodutütard ja noorte kotkaste rühma liikmed ning klassikaaslastel on neid selles abistanud. Kahe päeva jooksul õpitakse nii looduses kui ka igapäevaelus toimetulekuks vajalikke oskusi, sportitakse ja mängitakse. Ööbitakse telkides, elatakse nutiseadmevabalt ning lustitakse täiel rinnal.

Koolilaadad

Tänapäeva koolis pöörame üha suuremat tähelepanu ainetundide ja huvitegevuse omavahelisele lõimingle. Leiame uusi ja innovaatilisi lähenemisi ning võimalusi, kuidas koolielu elavdada.

2010. aastal sai meie koolis alguse algklasside sügislaada traditsioon, millega tähistati sügise sünnipäeva. 1.–3. klassi õpilastel oli laadamelus võimalus pakkuda külastajatele erinevaid puu- ja köögivilju, maitsevaid koduseid küpsetisi, põnevaid sügisesi hoidiseid ja muid üllatusi. Kaubelda võis kõigega, mis oli ise tehtud, korjatud, hoidistatud. Saadud tulu läks osaliselt heategevuseks. Lapsed olid rõõmsad ja põnevil, asjalikud ja entusiastlikud. Selline ettevõtmine meeldis kõigile nii väga, et otsustasime järgmisel aastal tegevust korrata. Nii kujuneski sügislaad traditsiooniks, mida kogu koolipere pikisilmi ootas.

Eelmisel õppeaastal ei olnud meil võimalust sügislaada senisel kujul korraldada, sest koolimaja oli remondis. Juba traditsiooniks saanud laat aga ära ei jäänud, vaid lükkus kevadesse. Meie ettevõtmisega ühines sel korral kogu koolipere ja laat toimus ilusal päikesepaistelisel kevadisel laupäeval. Laadalistele olid toeks ja abiks nii lapsevanemad kui ka peretuttavad. Oli meelelahutust ja mängulusti. Laste säravad silmad ning entusiasm tegid kõigil tuju heaks ja andsid kinnitust, et laadapäevad peavad jääma edasi kestma. Nii saigi sügislaadast märkamatu kevadlaad.

Laatadelt saadud tulu oleme annetanud loomade varjupaigale, Järve koolile, vähekindlustatud peredele, puuetega laste kojale, kasutanud oma kooli mängudetoa sisustamiseks ja õuealal liikumisvõimaluste rajamiseks. Tänu sponsoritele on kahel korral laadal olnud ka õnneloos.

Meelelahutusliku ettevõtmisena korraldatav üritus kannab endas tegelikult konkreetseid majandusõppest tulenevaid eesmärke:

- arendab õpilaste loovust, eneseväljendusoskust, ettevõtlikkust;
- aitab praktilisel tegevuse kaudu mõista ettevõtlusega seotud toiminguid;
- tugevdab koostööd erinevate huvigruppide vahel: kool – kodu – linnarahvas;
- tekitab tugevaid sidemeid kogukonnas ning õpetab meeskonnatööd.

Muheda uusi laadaelamus! Kõik on oodatud 2020. aasta maikuu toimuvale kevadlaadale!

Karjääriraku

Aprill on Võru Kesklinna Koolis traditsiooniliselt karjääriraku. Selle raames kutsume tundidesse esinema erinevate elualade esindajaid ning läheme õpilastega võimalusel välja erinevate ametitega tutvuma. Et karjääriõpe oleks mitmekülgsem, oleme püüdnud igal aastal midagi muuta või teistmoodi teha. Eelmisel õppeaastal käisid kõik õpilased väljaspool kooli ametitega tutvumas.

1.–5. klasside õpilased külastasid Ugala teatrit, Võru kohtumaja ja loomade varjupaika, Kagu politseijaoskonda, Lõuna päästekeskust, Maksu- ja Tolliameti Võru bürood, Kaitseliidu Võrumaa malevat, lasteraamatukogu ja Narcissa „Stiililaegast“. Seejärel arutati nähtu-kuuldu klassijuhatajatunnis läbi. 1.–3. klassi õpilased koostasid ühise meeleoluka postri, mis jäi klassi seinale toredat kaiku meenutama. 4.–5. klasside õpilased kirjutasid oma kü-laskäigust jutu.

6.–9. klasside õpilased käisid individuaalselt töövarjuks Tartus Vanemuise teatris ja vanglas, Riigimetsa Majandamise Keskuses, Lõuna-Eesti Haiglas, AS-is Hansa Bussiliinid, AS PMA hambakliinikus, Synlabi Eesti OÜ Võru

Meie võõrustajateks on olnud Kiidi turismtalu, Vöhandu puhkekeskus ja Roosu talu, viimane koguni kolmel korral.

Laagri järel on alati rõõm tõdeda, et meie koolis õpivad väga tublid lapsed, kes saavad ise hakkama telkide ülespaneku, enda eest hoolitsemise, kaaslaste aitamise, nõudepesemise ja reeglite kinnipidamisega ning oskavad olla väga meeldivad ja mõistlikud kaaslasted. Selline ühine tegevus liidab ja teeb tugevaks kogu koolipere ning õppimine toimub igal pool, mitte ainult koolipingis.

Kevadlaadal
kauplemas.

Kooli uus
traditsioon –
ebatraditsioonilised
olümpiamängud.

Muusikalid

„Päkapikula“, „Lumekuninganna“, „Taas talv on tulnud“, „Kadunud jõulud“, „Väike kuri päkapikk“, „Imelaps“, „Jõululugu“, „Lumivalgeke“, „Lumeeit“, „Vaeslaps ja talutütar“.

Mis neid pealkirju ühendab? Õige vastus: Võru Kesklinna Kooli muusikalid. Meie koolil on pikaajaline traditsioon esitada jõulukuul muusikaline etendus, mille lavalettoomise ja ettekandmise on kaasatud kogu koolipere, sageli ka erinevad koostööpartnerid. Muusikalienduste alguseks võib pidada aastat 2002, kui muusikaõpetajate ja õpilaste ühistööna valmis suurejooneline jõulumuusikal „Päkapikula“.

Muusikalide lavalettoomine sai uue hoo, kui saime heaks koostööpartneriks Võru Muusikakooli. 2012. aastal loodi esimene muusikaklass ja juba jõulupidudel esineti kooli lavalaudadel südamliku jõululooga „Haldjalugu“. Kõlava häälega laululapsi, andekaid tantsijaid ja tublisid näitlejaid oli palju – lavale ei tahtnud kõik osalised äraagi mahtuda. Ka publiku huvi oli suur. Nii sõlmiti kokkulepe kultuurimajaga Kannel ja järgmised etendused on toimunud juba seal.

Muusikali ettevalmistused nõuavad tihedat koostööd õpetajate ja õpilaste ning erinevate asutuste ja firmade vahel. Et lavastused õnnestuksid, oleme eelnevalt koos muusikakooliga korraldanud kahepäevaseid laagreid, kus tehakse tõhusat tööd. Harjutatakse teksti ilmekat esitamist, lihvitakse laule ja õpetatakse tantse. Nähakse palju vaeva, aga kui lõpptulemus on väga hea, siis on ka osaliste emotsioonid positiivsed.

Eelmise aasta muusikal „Vaeslaps ja talutütar“ oli senistest kõige suurem projekt. Jõulumuusikali elluviimiseks saadi rahastus Euroopa Sotsiaalfondi taotlusvoorst. Erinevaid koostööpartnereid oli palju. Kaks etendust detsembris läksid Kandles täissaalile. Jaanuaris esineti Võru linna lasteaiastel, juulikuus oli võimalik lastefestivali külalistel etendust nautida ning sügisel rõõmustati publikut Kandles vanavanemate päeval. Laval toimuvale elati aktiivselt kaasa ja aplaus ei tahtnud vaibuda. Haridusprogrammi „Ettevõtlik kool“ edulugude konkursil „Õppimine on põnev“ valiti muusikal „Vaeslaps ja talutütar“ maakonna kolme parema hulka ning pääses üle-eestilisse finaali.

Muusikalide lavalettoomine lähendab lapsi, õpetajaid ja lapsevanemaid ning aitab kaasa hea koostöö ja ühtehoidva kogukonna kujunemisele. Kui langeb eesriie, peegeldub laste silmis rõõm, mis annab õpetajatele jõudu tuua lavale jälle uued etendused.

Järgmine muusikal „Koolin on umbööl mõnna“ jõuab lavalaudadele uue aasta kevadel.

Kooli üks
muusikalistest –
„Lumeeit“.

Järgneb lk10 >

Saksa keele laagrid ning 28 aastat sõprust ja õpilasvahetust Rosenheimiga

Pole saladus, et lauldes ja mängides jäävad võõrkeelsed sõnad palju paremini meelde, kui niisama tuupides. Seda arvestades on meie kooli saksa keele õpetajad korraldanud keeleklassi 5. klasside õpilastele juba neli aastat saksa keele laagreid Rõuges ja Sulbis. Eesmärk on õppida saksa keelt muusika, laulude ja mängude kaudu, tekitada huvi saksa keele ja kultuuri vastu ning tõsta seeläbi õpimotivatsiooni.

Kaks arendavat ja toredat laagripäeva saavad teoks tänu lapsevanemate mõistvale suhtumisele ja abile ning külalistemaja lahkele pererahvale. Rahaliselt on laagrite toimumist alati toetanud Danpower Eesti AS. Sageli on keelelaagrites abiks olnud saksa keelt emakeelena rääkivad vabatahtlikud või õpetajad Austriast või Saksamaalt.

Huvi saksa keele ja kultuuri vastu toetab ka 28 aastat toimunud koostööd ja õpilasvahetust Rosenheimi tütarlaste reaalkooliga.

Saksamaal olles tutvuvad meie õpilased sealse kooliga ja viibivad tundides, õppides saksa keeles erinevaid aineid. Traditsiooniliselt toimub õõbimisega matk Alpidesse, külastatakse kohalikke vaatamisväärsusi. Õpilased elavad peredes ning üks päev on perede sisustada. Nii saavad meie õpilased praktiseerida saksa keelt ning kogeda elu teistsuguses kultuuriruumis. Kui Rosenheimi õpilased on meie võõrustada, siis on töökorraldus võrdlemisi sarnane: päeval koolis, ülejäänud aja peredes ning aset leiab mitmeid põnevaid ühisüritusi.

Käesoleva õppeaasta keelelaager toimub novembris Rõuge Suurjärve külalistemajas ning Rosenheimi õpilasi ootame külla kevadel.

VÕRU KESKLINNA KOOL 45 – JUUBELI ERI

Ringiga tagasi

Meie kooli on aastate jooksul tagasi tulnud mitmed vilistlased, kes on nüüd ise õpetaja rollis. Selliseid inimesi on seitse – 14% meie õpetajatest. Siin on nende lood ja meenutused kooliajast.

Ly Kõiv, inglise ja vene keele õpetaja
Alustasin haridusteed meie praeguses koolimajas Fr. R. Kreutzwaldi nim Võru I Keskkooli 1.c klassi õpilasena. Kui loodi Võru III 8-klassiline Kool, viidi kõik C-klassid vastloodud kooli õpilasteks. Nii sai minust meie kooli 2. lennu lõpetanu. Aja möödudes on minu kahest lapsest saanud samuti meie kooli vilistlased. 2002. aastast töötan selles koolis õpetajana. Kooliajast on mitmeid värvikaid mälestusi. Meenub, et ühes 8. klassi tunnis töötasime nii vaikselt, et õpetaja jäi oma laua taha magama. Vaevalt see tänapäeva koolis võimalik on.

Tõnis Anton, informaatikaõpetaja
Koolis on kõik väga palju muutunud. Samaks on jäänud see, et istutakse tundides klassiruumi pingiridades ja oodatakse kella. Meenutan hea tunde­ga õpilasaega ja maailmapildi kujunemist. Seetõttu mõistan ka tänase noorte puudusi maailmapildi kujunemisel kui vajalikku osa noore inimese küpsemise protsessist. Kui õppisin 7. klassis, võtsin kooli kaasa pudelikese tehnilist piiritust, valasin selle poiste WC-s aknalauale ja süütasin põlema. Sellest sai teada üks õpetaja ja kutsus oma klassi vestlusele. Ta tegi ette­paneku koostööd teha. See tähendas, et mina oleksin pidanud hakkama kaasõpilaste omavaheliste vestluste sisu talle edastama. Ta ähvardas, et kui ma pole sellega nõus, paneb ta minu teo „suure kella külge“. Rääkisin sellest

kodus isale. Tema arvates oli õpetaja KGB agent, kes proovis mind šantaaži abil koputajaks värvata. Minust ei saanud koputajat. Aastaid hiljem kutsuti mind ühte kooli inglise keele õpetajaks. Tööl olles alustasin ka õpinguid kõrgkoolis.

Kalle Kalkun, töö- ja tehnoloogiaõpetuse õpetaja
Õppisin põhikoolis, mis asus toona Petseri tänaval. Käisime koolis ka laupäeviti. Arvan, et kõik õpetajad olid toredad, aga eredamalt jäi meelde klassijuhataja. Kui tegime pahandust, oli õpetajal komme näpistada. Tolle­aegne koolivorm ei näinud üldse nii kaunis välja kui meie kooli praegune koolivorm.

Margus Soome, kehalise kasvatuse õpetaja
Kooliajast meenuvad naljakad lood. Ühel neljapäeval, kui sööklas oli tra­ditsiooniline kalapäev, paistis kala seest mingi valge soon. Keegi hõikas üle saali, et see on paeluss, ja kõik jätsid kala söömata. „Näljastreigi“ algataja sai ebaõpilasliku käitumise eest käskkirja. Kooli sööklast võeti vahel leiba tundi kaasa, sest kõht jäi tühjaks. Õhtuti vaadati kodus televiisorist filmi „Seitseteist kevadist hetke“. Filmis oli üks stseen, kui vangid voolisid leivast revolvreid. See inspireeris meid sama tegema. Nii olid koridorid alatasa leivarevolvreid täis. Kord küsis 3. klassi juhataja lastelt, kes tahab pioneeriks astuda. Tagareast kostis vaikselt: „Ei soovi, ema ei luba“. Klassile pakkus see palju nalja.

Janeli Asi, klassiõpetaja
Meenub koolitee algus. Koolimaja tundus hirmuäratavalt suur ja keeruline. Täitsin esimest korda päevikut. See oli väga väsitav, sest ei saanud aru, mida ja kuhu pean kirjutama. Nutt tuli kurku, aga klassivend aitas hädast välja. Koolis oodati üritusi, mis tekitasid põnevust ja ärevust. *Playback show*deks valmistuti eriti hoolsalt ja nähti vaeva nii erilise riietuse kui ka tantsukavade esitamise­ga. Gümnaasiumi ajal korraldas õpilasesindus missivõistluse, mis pakkus rohkelt silmailu ja kogus palju pealtvaatajaid. Õpilaste meelistege­vuseks olid veesõjad. Nendeks ei kasutatud ainult veepüstoleid, vaid kallati

pangetäis vett üksteisele kaela. Ühel korral ujus klass nii, et alumise korruse lagi sai kannatada. Tunnid suutis meeldejäädavaks muuta õpetaja Mati Alvela. Kord astus ta klassi, õpikud kaenla all ja kriit käes. Sõnagi lausumata joonistas õpetaja klassi põrandale joone – trajektoori. Selgitusi polnud rohkem vaja, kõik said aru ja jäi meelde.

Liis Kranich, kehalise kasvatuse õpetaja
Astusin Võru Kesklinna Gümnaasiumi 1. klassi 1999. aastal ja lõpetasin 12. klassi 2011. aastal. Meenub juhtum, kui kooli direktor uuris 9. klassi õpilastelt, kes soovivad jätkata haridusteed samas koolis. Panin end kirja, kuid gümnaasiumisse sisse ei saanud. Olin väga kurb. Tegelikult selgus, et direktor oli minu nime ära unustanud. Koolipäevadest meenuvad vahetun­nid. Kahjuks õue meid ei lubatud, aga leidsime lahenduse. Kui tahtsime välja minna, kasutasime esimese korruse aknaid. Töölle oli oma kooli hea tulla tänu tuttavale majale ja headele kolleegidele.

Eva-Liisa Püvi, eripedagoog
Järgmisel aastal täitub meie lennul kümme aastat põhikooli lõpetami­sest. Tundub, et justkui alles hiljuti olin ise veel õpilane. Koolipäevadest on meelde jäänud meeldivad ja naljakad tunnid ning hetked, mil tegime huvitavaid katseid bioloogia­­tunnis: lahkasime kala või mõõtsime klassis va­litsevat temperatuuri. Meenutan rõõmuga portreede joonistamist, oodatud õppereise või lihtsalt klassiga matkal koosolemist. Meenuvad õpetajad, kes kooliajal julgustasid, toetasid, muutsid õppimise huvitavaks ja kinnitasid kogu klassile, et me saame elus hakkama. Nüüd võin öelda, et minu endis­test õpetajatest on saanud kolleegid. Õpetajate kannatlikkus ja sõbralikkus andis mulle mõttejõudu tulla tagasi ringiga samasse koolimajja, kus ise kord kooliteed alustasin.

Kooli vilistlaste ja praeguste õpetajatena soovime õpilaste igapäevasesse koo­li­llu tuua sellist põnevust ja rõõmu, mida saime tunda oma kooliajal. Hästi õppida ja töötada saab vaid positiivses õhkkonnas. Meie kool on parim paik nii õppimiseks kui ka töötamiseks.

VKK keskmine õpetaja:

- on 49,6 aastat vana
- on töötanud VKK-s 16,9 aastat
- töötab 0,9 ametikohal
- õpetab 9,36 õpilast
- annab 18,8 õppetundi nädalas

- paljundab nädalas 81 töölehte
- tarvitab nädalas 28 g kohviube
- omab 1,8 last ja 0,6 lapselast

Staažikaima õpetaja Sirje Parve meenutusi

Minu õpetajatöö Võrus algas 1. septembril 1976. Lisaks saksa keele õpetami­sele sain klassijuhatajaks 37-le 7. klassi õpilasele. Kool oli loodud alles kaks aastat tagasi ja siia olid saadetud teiste linnakoolide C-klassid, kus õppisid enamasti probleem­sed õpilased. Minu klassis oli 24 poissi ja 13 tüdrukut ning selles seltskonnas ei olnud mitte ühtegi 4–5-list (parimal tüdrukul oli ühes aines kolm). See-eest oli 15 poisil alandatud käitumishinnet. Klassi­juhataja kohustuste hulka kuulus muuhulgas õpilaste kodude külastamine. Ühe poisi isa ei teadnud, et olin juba kahe lapse ema ja heitis mulle ette, et nii noore inimesena ei teadvat ma laste kasvatamisest mitte midagi.
Alguses oli tavaline, et igal aastal lahkus koolist 6–7 õpetajat, kes ei pi­danud pingelisele tööle vastu. Õpilaste arv klassis võis olla üle 35. Kui kool töötas kahes vahetuses, lõppes õppepäev õhtul kella kuue-seitsme ajal.
Tol ajal peeti koosolekuid igas liinis. Näiteks oli kohustuslik osa võtta laiendatud parteikoosolekust, kuigi paljud õpetajad ei kuulunud kom­munistlikku parteisse.
Koolis töötas rohkem mehi, headel aegadel isegi kümme­kond.

Vanuseliselt oli rohkem nooremaid õpetajaid, sest 55-aastaselt mindi pensionile. Kaasajal paneb muigama tõsiasi, et 55-aastast õpetajat koheldi samaväärselt tänapäevase 90-aastase juubilariga. Juubilar talutati saali ja pandi auväärselt publiku ette tugitooli istuma.
Igal õpilasel pidi olema mingi ühiskondlik ülesanne: klassiorgani­saator, spordiorganisaator, seinalehe toimetaja, laekur, remondimees jne. Koristamine oli õpilastel igapäevane kohustus. Klassikorrapidajad pesid pärast tundide lõppu põranda puhtaks, näitasid korrapidaja-õpetajale korras klassi ette ja said selle eest hinde. Söömas käidi teisel pool tänavat asuvas majas, kuhu mindi õpetaja saatel rivikorras. Koolivorm ja pioneerikaelaräti kandmine olid kohustuslikud. Kaelaräti kandmist kontrolliti eriti agaralt.
Kool algas 1. septembril, kuid varsti tuli vanemate klasside õpilastel minna maale majanditesse appi kartuleid võtma, tavaliselt kaheks nädala­ks. Arvestust korjatud kartulite üle peeti kastide hulga järgi ning selle eest maksti ka minimaalset palka.

Tänu perekond Lukinile olid meil kuulsad suusaklassid. Õpilased olid edukad ka üleliidulistel võistlustel.
Olen koolis töötanud 46 aastat, neist 43 Võru Kesklinna Koolis. Selle aja jooksul on palju muutunud. Kõige rohkem on muutunud vanemate suhtumine kooli. Varem polnud nii palju proteste ja oma laste õigustamist kui tänapäeval, mil süüdistatakse oma lapse probleemides kooli ja teisi õpilasi, oma tegematajätmissi ei taheta tunnistada. Tänapäeva õpilastel on enese arendamiseks palju rohkem võimalusi: reisimine, huviringid, tehnika kasutamine ja sportimisvõimalused. Samas on lastel kadunud koduse füüsilise töö kohustus ja koormus, mis muudab nad füüsiliselt nõrgaks. Palju on ka ükskõiksust ja võimalustest küllastumist, sest lastel on kõik olemas ning see kõik on lihtsalt kätte tulnud.
Tegelikult on elu koolis tore. Selle tõenduseks on, et ma ei raatsi siit veel kuidagi lahkuda. Nii palju positiivseid elamusi pole võimalik mujalt saada. Iga päev juhtub midagi toredat, mille nimel tasub siin töötada.

Intervjuud linnakodanikega

9. klasside õpilased intervjueerisid Võru tänavatel kohatud inimesi, küsides, mida nad teavad meie koolist. Siinkohal väike valik vastustest.
Karin (54): Mina lõpetasin selle kooli aastal 1981, siis oli kooli nimi veel Võru III 8-klassiline kool. Ka mõlemad mu lapsed on selles koolis õppinud. Mina olin kooliga rahul, eriti on mees toonane matemaatikaõpetaja. Väga eredalt on mees, et söögisaal oli all keldris (kool asus toona Jüri tänaval). Meie klass oli kolmandal korrusel üleval nurgas ning me hakkasime söögivahetunnil sealt jooksmas, nagu poleks mitu päeva süüa saanud. Mina jooksin kord direktor Vello Paavelile sülle.
Maile (36): Hea kool õppimiseks. Kesklinna koolis õpivad minu kaks last, kellele meeldib seal väga. Tore, et kool võtab osa erinevatest projektidest, näiteks Kiusamisvaba Kool ja Liikuma Kutsuv Kool.
Ülle (32): Tean, et on üks Võru koolidest, kus propageeritakse tervislikku eluviisi. On värskest renoveeritud ja näeb ilus välja.
Anita (34): Minu lapsed käivad selles koolis. Ma üldse ei kahetse oma otsust. Minu arvates on hea idee praegune pikk söögivahetund. Lapsed

saavad rohkem aega õues veeta ja mõtteid tuulutada. Kasulik on ka KiVa programmi kooli toomine – lastel on vaja teada, mis on kiusamine, millist osa nemad selles mängivad ja kuidas seda ära hoida.
Silver (38): Olen ise lõpetanud Võru Kesklinna Gümnaasiumi 1999. aastal. Koolis oli tore. Põhikooli lõpetades mujale ei kippunudki. Sain keskkoolis käia juba tuttavas koolimajas.
Eliise (22): Tean, et kaht maja ühendab tunnel ja et hiljuti tehti koolis remonti. Arvan, et sellest koolist saab parima põhihariduse Võru linnas.
Maris (42): Ma tean, et see oli varem Võru III Põhikool, siis Võru Kesklinna Gümnaasium ja nüüd Võru Kesklinna Kool. Seal töötavad veel õpetajad Võru 3. Põhikooli ajast. Minu teada on see ainuke kool Võrus, kus võimla asub kõige ülemisel korrusel. Kuna ka minu laps õpib seal, siis arvan, et see on parim põhikool Võrus.
Hanno (48): Minu lapsed on õppinud ja üks veel õpib Võru Kesklinna Koolis. Mulle meeldib, et koolihoone on ilusasti renoveeritud. Loodan, et selles ilusas koolis saavad õppida veel paljud lapsed ja kool jääb kestma aastateks.

Kristiina (21): Õppisin Võru Kesklinna Koolis üheksa aastat. Tean, et kool saab sel aastal 45-aastaseks. Osalen kindlasti vilistlaste kokkutulekul. Käisin ka eelmisel kokkutulekul, mis oli viis aastat tagasi. Olin siis just kevadel lõpetanud 9. klassi.
Kevin (14): See on suur kool, mille taga mängitakse tihti jalgpalli. Seal on õppinud mõned mu sõbrad, aga mitte mina ise. Tundub hea kool olevat. Peale remonti on maja ilus ja korras.
Liia (47): Kesklinna koolis on väga tubli huvitegevus. Koolil on välja kujunenud kindlad traditsioonid, tänu millele kooli tuntakse ja teatakse, näiteks algklasside mihklilaat, uhked jõuluetendused, kevadkontserdid. Kooli koorid saavad alati laulupeole.
Aive (65): Ma ei ole ise selles koolis õppinud, aga majas sees olen käinud küll. Pärast remonti on kooli palju parem vaadata nii tänavalt kui ka seest-poolt. Facebookis näen kogu aeg, kui koolis toimub mingi üritus. See on tore, saab olla asjadega kursis.
Karl Toomas (19): Mina selles koolis õppinud ei ole, kuid ööbinud küll. Olen sealt saanud endale palju sõpru, sest mu vend käib selles koolis.

„MAADLUS ON MAAGILINE!”

Peep Lill, Võru Spordikooli maadlustreener

Fotod: erakogu

Võru Spordikooli noormaadlejaid juhendab Peep Lill (vasakul), kellele on suureks toeks lapsevanemad Tarmo Pihlapuu (paremal) ja Andres Heliste (puudub pildilt).

Treenerina algab mul kolmekümnes aasta. Algusaastatel töötasin lisaks Võrule ka Vastse-liinas. On olnud tõuse ja langusi, kuid viimasel kaheksal aastal on minu õpilased Eesti meistri-võistlustel erinevates vanuseklassides võitnud vähemalt ühe medali. Seega, arvestades harrastajate arvu ning meistrivõistluste vanuse- ja kehakaalupiiranguid, pole seis paha. Viimastel aastatel on võitnud medaleid Siim Martin Eskla, enne teda Hendrik Post ja Robert Järv.

Lisaks Kreeka-Rooma maadlusele tegeleme ka vaba- ja naistemaadlusega. See on toonud endaga kaasa maadlusharrastuse uue tõusulaine, eriti naistemaadluses, kus Võru tüdrukud on oma vanuseklassis saavutanud tublisid võite erinevatel turniiridel. Hetkel on laste karikasarjas, kus osalevad ka Läti noormaadlejad, pärast kolme etappi üldkokkuvõttes (kõik kehakaalud koos) kindel liider Sara Väljan. Teist kohta hoiab Carolin Lett ja neljas on Helena Pihlapuu. Lisaks tublidele tüdrukutele on nooremate poiste seas võistlustel häid kohti saanud Henri Pihlapuu ning vanemate poiste seas raskekaalus Siim Sander Pindek ja Samuel Veske. Loomulikult on veel perspektiivikaid noori, kellel on soov tubliks maadlejaks saada. Nimesid veel nimetama ei hakka, las hakkavad enne „kaela kandma”.

Maadlus on Eestis tõusuteel

Maadlus on Eestis tõusuteel. Heiki Nabi ja Epp Mäe saavutasid viimastel maailmameistri-võistlustel pronksmedalid ja täitsid olümpia-mängude normid. Samuti on Eesti noormaadlejad viimastel aastatel Kreeka-Rooma, vaba- ja naistemaadluses omavanuste Euroopa ja maailmameistrivõistlustel medaleid võitnud. Näiteks 2016. aastal kaotas Hendrik Post Eesti kadettide meistrivõistlustel Euroopa pronksile. Käisime oma noortega augustis Tallinnas toimunud maadluse juunioride maailma-meistrivõistlustel. Nii mõnelgi noorel tekkis soov esindada Eestit tiitlivõistlustel.

Maadlus on spordiala, mis nõuab sihikindlust, võistlusvaimu ja töötahet. Seepärast on raske uusi noori maadluse juurde kutsuda – nõudmised läbilöömiseks on suured. Kuigi spordialana on maadlus nõudlik, on ta ka äärmiselt lõbus ja pakub lastele väga palju rõõmu, sest siin saab mängulises ja turvalises õhkkonnas oma eakaaslastega madistada nii palju, kui lusti jagub. Maadlus annab enesekindluse, osavuse, hea painduvuse, arendab distsipliini ja võime igas olukorras hakkama saada. Olen noortele öelnud, et kõigist ei tule olümpiavõitjad või maailma-meistrid, aga kõigil on võimalik saavutada selline tase, millega ise rahule jääda ja saadud kogemusi edasises elus kasutada.

Tublide noortega on lust ja rõõm töötada. Nad tegelevad lisaks maadlusele ka teiste aladega, näiteks on populaarseks muutumas osalemine Võrumaa pikamaajooksude sarja etappidel.

Samas on üksinda raske kõike korraldada, seepärast on mulle abiks endistest maadlejatest lapsevanemad Andres Heliste ja Tarmo Pihlapuu, kes aitavad nii treeningutel kui ka võistlustel. Loomulikult on teisedki lapsevanemad tublid – tunnevad huvi ja elavad maadlusele kaasa ning kui vaja, tulevad ka appi näiteks võistluste korraldamisel.

Eesti vanim noorte maadlusturniir

Medalivõitjad Võru Spordikoolist.

21. septembril toimusid olümpiavõitja Eduard Pütsepa 43. mälestusvõistlused Kreeka-Rooma ja naistemaadluses. Tegemist on kõige pikemate traditsioonidega noorte maadlusturniiriga Eestis. Kokku osales 185 noormaadlejat Eestist, Leedust, Lätist ja Venemaalt. Võru Spordikooli õpilased võitsid 8 auhinnalist kohta. Esikohad saavutasid oma kehakaaludes Helena Pihlapuu (kuni 27 kg) ja Sara Väljan (kuni 30 kg), teise koha Carolin Lett (kuni 70 kg) ning kolmanda Mia Kangur (kuni 50 kg). Viienda koha saavutas Andra Leius (kuni 50 kg). Nooremate poiste seas saavutas teise koha Henri Pihlapuu (kuni 29 kg) ja kolmanda Amir Akhaev (kuni 26 kg). Neljas koht läks Joonas-Martin Saarele (kuni 70 kg) ning viies Braian Kiudmaale (kuni 29 kg). Kadettide arvestuses saavutas teise koha Siim Sander Pindek (kuni 100 kg) ja kolmanda Siim Martin Eskla (kuni 71 kg). Võru parimaks maadlejaks tunnistati Helena Pihlapuu.

VÕRU SPORDIKOOL

**KUTSUB POISSE JA TÜDRUKUID
MAADLUSTRENNI**

Treeningud KREUTZWALDI 16
maadlusaalis (II korrus)

s/a 2006-2012 E, K, R 16:00
s/a 2001-2005 E, K, R 17:30

Treener PEEP LILL
507 7554 / lillpeep2@gmail.com

WWW.SPORDIKOOL.VORU.EE

Kevadisel Võru Kesklinna Kooli päevakul osutus tõeliseks hitiks kooliaeda püstitatud orienteerumisläbürint, mis pakkus usumatult palju põnevust ja hasarti just lastele.

ORIENTEERUDES KEVADEST SÜGISESSE

10. aprillil alanud ja 2. oktoobril lõppenud Võru orienteerumiskolmapäevakute sari tõi seiklema 671 inimest – kes jooksis tulemuse peale, kes tegi kaardiga liikumisega esmakordset tutvust, kes lihtsalt nautis kolmapäevaõhtust mõtestatud kvaliteetsega looduses koos heade sõpradega.

17 erinevat seiklust viisid osalejad väga erinevatesse paikadesse Võrumaal, paariks etapiks põigati külla isegi lätlastele. Aga avastamata ei jäänud ka Võru linna paigad ja nurgatagused, millest nii mõnelgi osalenud linnakodanikul aimugi ei olnud. Lisaks avatapi toimumispaigaks olnud Kubija suusabaasile võõrustasid linnas toimunud orienteerumiskolmapäevakuid ka kultuurimaja Kannel ja Võru Kesklinna Kool. Ja neid enesekindlaid kodukanti pimesi tundvaid orienteerujaid oli mitmeid, kes

lõppu jõudes oma senised teadmised oluliselt väiksemaks tunnistasid. Kui tahad avastada huvitavaid paiku oma tagahoovis, tule orienteeruma! Ning lapsed, keda vanemate ja õpetajate sõnul on väga raske liikuma meelitada, sattusid Kesklinna kooli hoovi üles seatud orienteerumisläbürinti läbides nii hoogu, et end sinna vihmast segada laskmata jooksmata unustasid.

Kindel on see, et need, kes kevadel ja suvel kaardiga liikumise abil loodust ja maastikku paremini lugema õppisid, on sügisel palju kindlamad kaaslased kasvõi seenelkäigul või võõras linnas reisirõõmu ning loodetavasti on järjekindlalt enesetäienduseks ja liikumiseks juba ka uueks hooajaks talle pandud.

Kuigi Võru kolmapäevakud on selleks hooajaks lõppenud, saab alaga erinevates Eestimaa paikades tegeleda aastaringsest.

www.päevakud.ee pakub täielikku infot mitmete võimaluste kohta!

VÕRU SPORDIKOOLI TREENERID KUTSUVA TREENINGUTELE!

**KERGEJÕUSTIK, VÕRKPAAL, MURDMAASUUSATAMINE,
ORIENTEERUMINE, LASKESUUSATAMINE, MAADLUS,
KAHEVÕISTLUS JA SUUSAHÜPPED, EELKOOL**

WWW.SPORDIKOOL.VORU.EE

VÕRU SPORDIKESKUS

**TERVISE-
VÕIMLEMINE**
TEISI- JA NELJAPÄEVITI 10:00-11:00

- HARJUTUSED RÜHILE JA ÜLDISELE VORMILE
- PARANDAB LIIKUVUST, PAINDUVUST, KOORDINATSIOONI
- TAGAB HEA ENESETUNDE!
- TREENING RAHULIKUS TEMPOS!

SOBIB KÕIGILE NING EI VAJA EELNEVAT RÜHMATREENINGUTE KOGEMUST. TUNDI TULLA SOKKIDES VÕI PALJAJALU, KAASA TREENINGRÄTIK JA JOOGIVESI!

WWW.VORUSPORDIKESKUS.EE *Elise Abel* TREENER

VÕRU FC HELIOS

KEILA JK **L 2.11 / 13:00**

**VÕRU JALGPALLIKESKUSE
KUNSTMURUVÄLJAK**

Sisepääs TASUTA. TOETAJAPILETIGA (2€) saab vaheajal osaleda mitme TOREDA AUHINNA looisimises. Kõigi tänavuste piletistjate vahel läheb loosi JALGRATAS.

JALGPALL ON ÄGE!

**TULE
TRENNI!**

Ootame 2003.–2013. a sünd lapsi!

Treeningud toimuvad Võru Kreutzwaldi kooli kõrval kunstmuruväljakul ja Võru spordikeskuses.

Info tel 5625 7399, 5686 9416, www.fcheliosvoru.ee

PROOVILEPANEK

Võrumaa naiste põnev ja raske teekond rahvusvaheliste militaarspordivõistlusteni

Naerusuised Võrumaa naised karmide meeste maailmas. Foto: KL pildikogu

Karme Hain, Kristi Randle, Ruth Maadla ja Reili Jäädmaa on neli Võrumaa naist, kelle viimaste aastate ühiseks hobiks on enda proovilepanek erinevatel sõjalis-sportlikel katsumustel. Alustanud väikeste seiklusmatkadega, on nad tänaseks tõusnud arvestatavateks tegijateks rahvusvahelistel militaarspordivõistlustel, mis on paras väljakutse ka hästi treenitud meestele.

Sel suvel Valgamaal toimunud rahvusvahelisel Admiral Pitka luurevõistlusel saavutas mainitud nelik ainsa rajale läinud naiskonnana 28 võistkonna konkurentsis 10. koha, mis on läbi aegade parim koht naiste arvestuses.

Möötu võeti meeskondadega Eestist, Belgiast, Bosnia ja Herzegovinast, Itaaliast, Kanadast, Leedust, Lätist, Poolast, Prantsusmaalt, Rumeeniast, Slovakiast, Soomest, Taanist ja USA-st. Kokku tuli metsas kolme ööpäeva peale rassida 120 km ja läbida 14 erinevat kontrollpunkti, kus tuli sooritada erinevaid erialaseid ja füüsilist vastupidavust nõudvaid ülesandeid.

Oluline on mainida, et Võrumaa naistele oli see juba teine järjestikune kord Admiral Pitka luurevõistlusel osaleda. Eelmisel aastal oldi ülimalt õnnelikud, et oma unistuste suurvõistlusel finišisse jõuti ning siis ei osatud kuidagi ette näha,

et ka tänavu samasugune võimalus avaneb.

Olukord muutus, kui tänavu mais osaleti Naiskodukaitse koormusmatkal ehk sõjalis-sportlikul partrullivõistlusel ning seal esikoht võideti. See tagas taas koha Pitka luurevõistluse stardinimekirjas, kuid pani asjaosalised ka koraks kahtlema.

„Olime tõeliselt suure dilemma ees, kas oleme taaskord valmis kolm ööpäeva järjest pingutama – läbi rabade, võsade, raiesmike ja märgalade rassima ning samal ajal enda vaimset ja füüsilist võimekust ning erialaseid teadmisi proovile panema,“ meenutas üks võistkonna liige Kristi Randle.

Veel ei oldud osalemisele jaa-sõnagi öeldud, kui juba alustati ettevalmistustega. Kokku oli lepitud laskmine, esmaabi ning relvade ja luureõpe. Tiimile ehitati isegi harjutamiseks kõrge takistusraja kolmnurk, et vältida eelmise aasta väikest põrumist samal takistusel. See tähendas vaid üht – Võrumaa naised on taas võistlustules!

Seni ammutatud kogemused kulusid nüüd marjaks ära. „Peame oma tugevuseks seda, et oleme osalenud paljudel ühe kuni kahepäevastel patrullivõistlustel, kus oleme saanud head rakendust enda kogutud teadmistele ning oskuse

tegutseda toimiva meeskonnana. Võid olla hea individualist, aga kui sa ei ole võimeline teistega arvestama ega koostööd tegema, siis tulemus ei pruugi olla ootuspärane,“ kommenteerib Reili Jäädmaa.

Olulist rolli toimiva tiimi kujunemisel mängib usaldus. „Näiteks üks meie võistkonnakaaslane ei tundnud end kui kala vees, kuid veetakistusi ületades usaldas ta jäägitult oma kaaslast ning selle tõttu said sooritatud nii ülesanded kui ka ületatud veekogud. Kellegi eksimusel ei „grillitud teda sütel“, vaid toetati ning nenditi fakti, et kõigil võib juhtuda ja juhtuski,“ meenutab Jäädmaa.

Kuigi tagasisidet saadi nii kaasvõistlejalt kui ka kohtunikelt – et naistel on naerusuine, energiline, positiivne ja lõbus võistkond –, ei säästnud see neid tagasilöökidest. „Olgem ausad, tegemist on siiski ühe maailma raskeima militaarvõistlusega. Rada oli raske, tempo kiire, maastik vesine ja künklik ning vastutegevus, n-ö vaenlased tasemel. Tänu üksteise toetusele saime rasketest hetkedest edukalt üle ning kui ühel hetkel olid pisarad silmas raskushetkest, siis pool tundi hiljem olid need muutunud juba naerupisarateks,“ kirjeldab Jäädmaa.

„Lubasime enne rajaleminekut, et öisel ajal julgeme kasutada ka teid, et ennast veidikenegi hoida, kuid välja kukkus nii nagu alati – kõndisime rohkem metsades kui eales varem,“ lisab Ruth Maadla.

Kuna enne rajale lähetamist võeti võistlejalt ära mobiiltelefonid, puudus neil kontakt välismaailmaga. Seetõttu saabus naistele info, kui paljud inimesed neile üle kogu Eesti kaasa elasid, alles pärast finišit. „Lõpujooks oli avatud punkt ning seal nägime ka enda toetusmeeskonda ja pereliikmeid, kes meile tõeliselt kaasa elasid. See tunne oli imeline,“ meenutab Karme Hain. „Uhke tunne oli lõpetada võistlus suurepärase 10. kohaga, jättes selja taha 18 meeskonda.“

Peale orienteerumisoskuse, meeskonnatöö, pingetaluvuse, otsustusvõime ning kehtvuse läks vaja ka erialaoskusi – side, lahingmeditsiini, relvade, varustuse, miinide ja sõjatehnika tundmist, teadmisi küberkaitse ja luure vallas ning erinevatest relvadest laskmise oskust. Kõik see saadi erinevatel Naiskodukaitse õppustel ning koolitustel.

Ulis Guth

KÜSIMUSED ISEENDALE

Vastavad Karme Hain, Kristi Randle, Ruth Maadla ja Reili Jäädmaa
Miks me seda teeme?

Vahel meie lähikondlased ei mõista, miks me fännime füüsiliselt ja vaimselt koormavaid väljakutseid. Elame vaid üks kord ja kui sa oled juba sarnasel võistlusel finišerinud, siis võib tulla soov seda energiat ja saavutustunnet korrata. Rajal ei ole sul aega mõelda tavaprobleemidele ega tööle ning keskenduda vaid hetkel olulisele. Trassil tuleb liikuda varjatult, kiirelt, et õigel ajal punkti jõuda, samas vältides vastutegevust ehk meie mõistes hagijaid, kes võivad olla igal pool.

Kas me oleme sõjardid?

Oleme igapäevaelus reisikonsultant, klienditeenindaja/valvur, üliõpilane ning karjääriinospetsialist, kuid sobime üksteisega suurepäraselt kokku ning meil kõigil on tiimis oma roll. Muidu tegeleme vabal ajal korvpalli, võrkpalli, tantsimise, rahvatantsu, kettagolfi ja matkamisega looduses. Erialaseid oskusi oleme omandanud

vabatahtlikult Naiskodukaitse ja Kaitseliidu erinevatel õppepäevadel osaledes. Võime tõdeda, et ka iga võistlus on andnud meile väärtuslikke kogemusi sh näiteks koostööoskust, meeskonnas tegutsemise oskust, kiiret reageerimist, pingelises olukorras käitumise oskust ja muidugi erialaseid teadmisi edaspidisteks seiklusteks.

Sa ei pea olema ülima treenitusega, et osaleda edukalt militaarspordivõistlustel. Meie kogemused näitavad, et olulisemad on hea vastupidavus, tervislik eluviis, strateegiline käitumine rajal sh vedeliku tarbimine, toitumine, jalgade eest hoolitsemine jmt. Sitkusest ja jonnakusest ei saa üle ega ümber, kuid tähtsaim on enda sisemine motivatsioon ja tahe ennast proovile panna.

Kui sõdurid on metsas teinekord pooleldi sunniviisiliselt, siis meie naudime täie rinnaga vabatahtlikena metsas seiklemist ning enda proovile panemist – nagu meie esindaja Tõnu Niilo ütles, et meie ei ole tavasõdurid, vaid pühapäevasõdurid.

Juhuu, Pitka!

TULEKUL

Konverents arheoloogiast ja metsavendlusest

25.–26. oktoobril toimub Võrus konverents „Kalmunäio ja mõtsaveli“, korraldajaks Võru Instituut.

25. oktoobril kell 11 Võru Instituudi majas Tartu 48 algaval ettekannete päeval on kaks osa. Kalmearheoloogia plokis räägivad Tartu Ülikooli arheoloogid Heiki Valk ja Martin Malve ning Anu Lillak Muinsuskaitseametist sellest, mida maetute luud meile nende surma ja eelnenud elu kohta tulla võivad anda. Vaetakse ka arheoloogi dilemmat, kui hauast teadusliku informatsiooni kogumine ja kalmeid omaks

pidava kogukonna arusaamad võivad omavahel vastuollu sattuda.

Metsavendlusele pühendatud konverentsi osas räägib Tallinna Ülikooli arheoloog Mauri Kiudsoo arheoloogia võimalustest seda vastuolulist ajalooperioodi uurida, pilti täiendada ja leitud esemete abil elavaks kujutada, Arnold Unt Eesti Sõjamuuseumist – kindral Laidoneri muuseumist räägib NKVD salamatmispaikadest ja Mari Pukkonen metsavend Ants Aunverist.

Ettekannete järel avatakse Vana-Võromaa Kultuurikojas Katariina allée 11 posternäitus

„Arheoloogilised uuringud Eestis 2018“ ja Võrumaa püsinäituse metsavendadele pühendatud osa.

26. oktoobril kell 10 algab Võru Instituudi juurest bussiekskursioon arheoloogide juhendamisel – külastatakse Lükka punkri kohta ja Vastseliina linnust. Osavõtt konverentsist on tasuta, kuid kuulajatel ja bussiekskursioonil osaleda soovijatel palutakse registreeruda. Kava ja info: wice.ee.

Mirja Ots,
Võru Instituudi muuseumiosakonna
peavarahoidja

LASTEAIALOOD

Linnurahva mihklilaat Sõlekeses

Lasteias Sõleke on traditsiooniks saanud igasügisene mihklilaat. Sel aastal oli laada nimeks „Linnurahva mihklilaat“, sest meie rühmadel on lindude nimed.

Laada avasid „mesilinnud“ Eve ja Kaidi, kes tutvustasid külastajatele laadal toimuvat.

Lõbusa meelolu avamisel lõi oma trummimänguga ansambel Lõbusad Mihklid.

Rühmade müügiletid olid kujundatud nimele iseloomulikult ja neist sai osta erinevat kaupa, samuti pakuti maitstvat mulgiputru hubases Pudrulinnu kohvikus.

Lapsed said lõbutseda Võru Kaitseliidu poolt ülespandud seiklusrajal ja tutvuda tehnikaga. Oma kätt ja osavust sai proovida täpsusviskes, kus vastavalt osavusele oli auhind. Önne aga sai proovida mitmes õnneloo- sis, kus olid välja pandud huvitavad peavõidud. Soovi korral sai laps end ilmekaks muuta näomaalinguga ja kaunistada punupatsiga.

Meie mihklilaada oluliseks osaks oli heategevus „Iga väike heategu on oluline“, mille eesmärk oli pöörata tähelepanu abivajavatele loomadele Võru loomade varjupaigas. Rõõmulinnu rühma õpetaja eestvedamisel korjati septembrikuu jooksul varjupaigas elavatele loomadele toitu ja muud vajalikku. Annetusena laadarahvalt koguti 110 eurot.

1. oktoobril külastas Rõõmulinnu rühm Võru loomade varjupaika ja toimetas sinna loomade heaks kogutud toidu, muu olmeks vajaliku ning mihklilaadalt saadud annetuse. Lapsed said tutvuda varjupaigas elavate kasside ja koerte elu- ja olmetingimustega.

Suured tänud kõigile, kes hoolisid, aitasid ja toetasid varjupaigas olevaid loomi!

Kaja Harak,

Võru Lasteaed Sõleke Rõõmulinnu õpetaja

Hetk mihklilaada avamiselt.

Punamütsikese lasteaia lapsed õpivad liiklema

Punamütsikese lasteaia lapsed saavad juba kevadest saadik harjutada liikluses toimetulekut lasteaia hoovialale joonitud vahval liiklusrajal. Nüüd, uue õppeaasta hakul, tehti rada ka pidulikult valla.

Kõik algas sellest, et Punamütsike oli saanud vanaemalt kingiks jalgratta. Eks nüüd tuli tal rattaga liiklemiseks vajalikud sõiduuskused omandada. Punamütsikesele tulid appi Lõvi Leo, kaks Kagu politseijaoskonna piirkonnapolitseinikku ja Kerli Tallo Maanteeametist.

Turvaline sõit algab muidugi korras rattast. Seepärast kontrollitigi kõigepealt ratta sõiduks valmisolekut: kas pidurid on korras ning kas ratas on varustatud vajalike tulede ja helkuritega. Asjatundjad rõhutasid veel, et kindlasti peab ratturil peas olema paras ja korralikult kinnitatud kiiver.

< Hetk lasteaia liiklusraja pidulikult avamiselt. Vanaemalt kingiks jalgratta saanud Punamütsikesele õpetavad liiklemiseks vajalikke sõiduuskusi Lõvi Leo ja kaks piirkonnapolitseinikku.

Kui ratas üle vaadatud, võiski sõitu alustada. Lasteaiapere aplausi saatel lõikasid liiklusraja lindi läbi kaks koolieelikute rühmade esindajat, Kerli Tallo ning õppealajuhataja Merle Kõivumägi.

Esimese tutvumisringi rajal tegi Punamütsike, talle järgnesid vanemate rühmade lapsed. Seejärel said kõik lapsed, kellel jalgratas kaasas, oma sõiduuskust näidata. Politseinikud ja Lõvi Leo jälgisid, et kõik ikka liikluseeskirja täidaksid ja õigeid sõiduvõtteid kasutaksid.

Kõiki raja läbijaid tunnustasid politseinikud tubli rattasõitja diplomiga. Lisaks said osalejad kaasa ratturi meelespea, kus kirjas, milline on sõidukorras ratas ja kuidas kiiver õigesti pähe panna. Rühmadele oli samuti kingitus: liiklusdoomino ja värviraamatud, mis õpetavad liikluses käitumist.

Peale liiklusraja said lapsed aväiritusel uusi teadmisi töötubades. Ühes neist aitas Kerli Tallo toreda liikumismängu käigus valgusfoori värvide tähendust kinnistada, teises näidati Jänku-Jussi multafilmi, kus oli samuti juttu sellest, kuidas jalgrattarajal õigesti liigelda.

Liiklusrada ja hariv rattapäev lasteaia hoovis said teoks õppealajuhataja Merle Kõivumäe entusiastlikul eestvõtmisel. Tema sõnul on sellisel rajal kohe mitu kasutegurit: lapsed saavad värskes õhus liikuda ja ühtlasi turvalise liikumise reegleid meelde tuletada.

Liiklusraja aitas hea sponsorina maha märkida OÜ RoadWolf eesotsas juhataja Tarmo Sälkuga, päeva head õnnestumist toetas omalt poolt Maanteeamet.

Lily Dolenko,

Võru Lasteaed Punamütsike lasteaiaõpetaja

PIIRIÜLESED PRAKTIKAD

Mihklilaat Võru Järve Kooli õues

Õppeaasta algus kujunes Järve koolis tegusaks – valmistati ette kuu lõpus toimuvat mihklipäeva üritust. Üritus oli planeeritud Erasmus+ projekti tegevustest, millega propageeritakse tervislike snäkkide valmistamist kohalikest toorainest. Laadale olid kutsutud lapsevanemad, õpilasrühm koos õpetajatega Riia erikoolist, lasteaiaühm Pääpiku lasteaiast, Meila noored koos juhendajatega.

Kõrvitsaküpsiste ja vahvlite küpsetamisega alustati varem, ka president sai osa küpsiste degusteerimisest. Aastatega kogunenud õpilastöödest korraldati õnneloo – iga loos võidab. Järve kooli ning Riia erikooli õpilaste vanemad töid müüki sokipaarid, mis müüdi oksjoni korras. Kogu müügist saadav tulu läheb õpilaste enda poolt valitud ühiskülastuse korraldamiseks.

Traditsiooniks saanud Eesti – Läti koolidevaheliste sõprussidemete raames käivad õpilasrühmad Riias

Järve koolis ja meie õpilasi võõrustatakse rahvusvaheliste ujumisvõistluste ajal Riia kooli poolt. Väljasõidud on mitmepäevased. Eesmärgiks on juba varakult anda õpilastele võimalus toime tulla ilma vanemate abita, toetuda vajadusel klassikaaslaste ja õpetajate abile.

Riia erikooli õpilaste ja õpetajatega koos veedetud aeg oli täis aktiivseid tegevusi: käidi Rõuges, roniti Munamäe torni, lõõgastuti Kubija spaas ja lõpuks toimus disko koolimajas. Rõõmu tunti ka ühisest rütmikatanist. Oskuslikul juhendamisel ja muusika saatel tegutsedes ei olegi alati sõnalist suhtlust vaja, piisab toetavast sõpruskonnast.

Reet Kangro,

Võru Järve Kooli direktor

Meeleolukas Eesti – Läti õpilaste ühine rütmikatund muusikaõpetaja Helle Reiljani juhendamisel.

ENNETUSTEGEVUS

Võrus rändab ka sellel hooajal helkuripuu

Järve kooli õpilased helkureid puule riputamas. Foto: Marianne Mett

Juba on uus sügis ja sellega koos kätte jõudnud helkuriaeg. Kolmandat hooaega aitas ka Võru linnas seda inimestele meelde tuletada helkuripuu.

Sarnaselt eelmise aastaga rändab helkuripuu igal kuul uude kohta. Sellel hooajal alustas helkuripuu rännakut 9. oktoobril Võru Järve Koolist. Hooaja avamisüritusel olid meil abiks Maanteeameti ennetustöö osakonna ekspert Kerli Tallo, MTÜ Turvaline Võrumaa esindaja Varbo Maandi ja Võru piirkonnapolitseinikud Mirjam Uibo ning Peeter Piirmann. Kerli Tallo näitas Järve kooli perele, kuidas lisaks tavalisele kohustuslikule helkurile teha end autojuhtidele igast küljest nähtavaks. Varbo Maandi ja politseinikud töid kaasa hulga helkureid, mida saime koos Järve kooli õpilastega puule riputada. Lisaks sai iga laps endale helkuri.

Kui soovite, et helkuripuu sel hooajal ka teie asutuses rändaks, andke meile julgelt teada. Samuti oleme väga tänulikud, kui soovite helkuripuu projekti helkuritega toetada. Meie tegemisi saate jälgida FB-lehel Helkuripuu Võrus.

Armsad inimesed, palun kandke helkurit ja tehke end autojuhtidele igast küljest nähtavaks!

Emily Ethel Meldre,

Võru Kreutzwaldi Kooli 3.b klassi õpilane

MTÜ AILA NÄPUSTUUDIO
teatab:

JÕULUAEG NÄPUSTUUDIOS
4. novembrist – 20. detsembrini
VÕRUMAA OMA KÄSITÖÖ JÕULUMÜÜK
E–R kell 9–19
Kingiabi isetegijale ja ostjale

- **MEISTERDAMISHOMMIKUD KOOLIÕPILASTELE**
- **MEISTERDAMISTUNNID MUDILASTELE**

esmaspäeval või teisipäeval kell 17-18.30

Õpetame meisterdama mitmesuguseid mänguasju, näpunukke, nukke ja käpikmänguasju, pärlitest ehteid ja erinevatest tehnikates kaarte. Ühe korra tasu on 5 €

- **KINGIABI ISETEGIJALE**

neljapäeval kell 17.30-20

Õpituba on neile, kes on huvitatud ISE oma jõulukungid meisterdama. Õpetame valmistama mitmesuguseid mänguasju, jõuluehteid, erinevaid kaarte- karpe. Ühe korra tasu on 6 € + materjali tasu

Oma soovist anna meile teada!

Asume Võrus Jüri 19a (Polikliiniku majas) I korrusel

Lisainfo: Aila Kikas, tel 507 9920 Facebook: Aila Näpustuudio

KOOSTÖÖ

„Üksainus Eesti on Võru ja Virumaa vahel“ – Võru maakonna rahvaraamatukogude ja Sillamäe raamatukogu koostööseminar

Koostööseminarist osavõtjad Sillamäe raamatukogu ees. Foto: Sillamäe raamatukogu

Võrumaa rahvaraamatukogude töötajate sügishooaeg algas koostööseminariga Sillamäel 4. septembril tänu kultuuriministeeriumi ja Integratsiooni Sihtasutuse rahastusele. Õppereisist võttis osa 39 raamatukogutöötajat 28-st rahvaraamatukogust.

Mõeldamatu oli mööda sõita ilma sisse astumata ja uudistamata atraktiivset Mustvee linnaraamatukogu, mis asub kultuurikeskusega ühes majas. Hoone renoveeriti uhkeks ja suursuguseks 2011. aastal ning ka raamatukogu sai suuremad

ruumid. Haldusreformi tulemusena on Mustvee raamatukogul kaheksa haruraamatukogu ning selle võrgustiku toimimisest andsid ülevaate Laili Zalekešina ja Anu Ots.

Sillamäe Viru raamatukogu uued ruumid valmisid gümnaasiumihoonesse aastal 2015, aga raamatukogu sai lugejatele avada 2017, sest vahepealne aeg kulus sisustuse jaoks raha hankimiseks. Aga lõpptulemus on hubane, kaasaegne raamatukogu soliidse sissepääsuga Viru tänavalt. Et Sillamäe elanikest on eestlasi 1,3%, siis põhikogu on

venekeelne, aga valikus on ka eestikeelset kirjandust.

Koostööseminari avas Sillamäe raamatukogu direktor Elviira Sidorova, kes andis rohkelt illustreeritud ülevaate Sillamäe raamatukogu tegevusest. Aastal 2001 alustasid Sillamäe raamatukogutöötajad keelepraktikat just Võrumaa Keskraamatukogus. Samuti said Võrumaa raamatukogutöötajad ülevaate Viru raamatukogu valmimisest – ehitusest, mööbli hankimisest, kolimisest ja avapäevast. Et Sillamäel korraldatakse palju näitusi ja üritusi,

siis jagas Elviira Sidorova meeleldi kogemusi – loodetavasti noppis nii mõnigi õppereisist osavõtja endale midagi kasulikku. Võrumaa Keskraamatukogu teenindusosakonna juhataja Tuuli Kütt kinkis Sillamäe raamatukogule fotonäituse Eesti laulupidude traditsioonist. Eraldi tunnustust vääriv on Svetlana Kovalskaja elutöö – koduloo andmebaas, mis sai tuule tiibadesse projekti „Sillamäe linna digiajaloo edendamine” raames.

Sillamäe linnavalitsuse arenguosakonna nõunik Anton Makarjev tutvustas linna tulevikuplane, mis meelitas uuesti Sillamäed külastama.

4. septembril aga imetles reisiseltskond promenaadi ja et päev veel ilusam oleks, pärjati Võrumaa parimaks maaraamatukoguhoidjaks Tuuli Dolgošev – Orava ja Hanikase raamatukogu direktor.

Et kolm on kohtu seadus, viis õppereis tagasiteel Mäetaguse raamatukokku, mis asub sealses rahvamajas. Direktor Tiina Tõnurist tõdes, et postipunkti olemasolu pole lugejaid juurde toonud, tööd aga küll. Rahvamaja saalis kohtuti luuletaja Virve Osilaga, kes on oma loominguga leidnud tee lugejate südamesse.

Õppereis ei ole kasulik mitte ainult kogetu ja nähtu poolest, aga teekonnal saab jagada kolleegidega ka muresid ja rõõme. Elukestev õpe nii või teisiti.

Inga Kuljus

ÜRITUSED

- 12. novembril kell 17 mälumängutund mõttetöas.
- 27. novembril kell 13 Kristina Mullamaa loeng „Rootsi kirjandus – lugemist väärt” konverentsisaalis.

NÄITUSED

- Tatjana Kutsjuba digigraafika näitus „Ilu keerises” trepigaleriis.
- Raamatunäitus „Pallas 100” lugemissaalis. Esemad Võrumaa Muuseumi kogust.
- Mirjam Mölder-Mikfeldti maalinäitus „Hingestatud maalid” konverentsisaalis.
- Näitus „Paadipõgenikud 1944. Nelja paadi lood” mõttetöas.

LASTEOSAKONNA

ÜRITUSED

- 26. oktoobril kell 11 Onu Etsi jututeater: „Kassike ja Kakuke”. Meisterdame kassikese hüpnuku.
- 30. oktoobril kell 11.30 teematund „Tarnamätaste teekond „Pokuraamatusse””.
- 8. novembril kell 13.30 võrukeelse Tähekeste uue numbri esitlus.

LASTEOSAKONNA NÄITUSED

- Maalinäituse „Raamideta Edgar Valter” eksponeerimisega on pikendatud novembri lõpuni.
- Näitus „Tuttavad tegelased” (Edgar Valteri illustreeritud inspireeritud mänguasjad kojulaenutuse klaaskapis) on avatud novembri lõpuni.
- Külli Leppiku fotonäitus „Edgar Valter ja tema maailm” on avatud novembri lõpuni.
- Raamatunäitus „Pildi-jutu-maailm” (Edgar Valteri illustreeritud raamatutes ja ajakirjades) on avatud novembri lõpuni.

KUU PILDIS

Riigivanemaid mälestati tänavu Võrus

Vastupanuvõitluse päeval, 22. septembril mälestati Võru Katriina kirikus Eesti riigivanemaid. MTÜ Konstantin Pätsi Muuseum ja EELK Võru Katriina koguduse korraldusel toimunud jumalateenistus algas Johan Laidoneri Seltsi lipu pühitsemisega. Tervituskõne pidas EELK piiskop Joel Luhamets, mille järel süütas Võru linna Anti Allas riigipeade auks 16 küünalt. Koos piiskopiga teenisid Võru praostkonna vaimulikud, muusikaga Eve Harak oreilil. Päevakohase kõne pidas Konstantin Pätsi muuseumi esimees Trivimi Velliste.

Enne mälestustalitust kohtus linna Tallinnast saabunud Pätsi muuseumi liikmetega. Üheskoos asetati vabadussõjas langenute ausamba jalale pärjad ning süüdati küünlad.

Alates 2006. aastast on samal kuupäeval süüdatud 16 küünalt Tallinnas Piiskoplikus Toomkirikus, Pühavaimu kirikus, Tartu Jaani, Narva Aleksandri, Pärnu Eliisabeti, Viljandi Jaani, Kuressaare Laurentiuse ja Haapsalu Toomkirikus, samuti Paide Püha Risti, Rakvere Kolmainu, Tartu Pauluse ning mullu Valga Jaani kirikus.

Hetk Võru Katriina kirikus Eesti riigivanemate auks peetud jumalateenistusel. Foto: Marianne Mett

Sama päeva hommikul asetati Tallinna Metsakalmistul pärjad ja küünlad Otto Tiefs ja Arnold Susi haudadele ning nende võitluskaaslaste mälestuskivi juurde. Täpselt 75 aastat varem pidas legendaarne Otto Tiefs valitsus Läänemaal Põgari palvemajas oma viimase istungi. Samal päeval okupeeris Punaarmee Eesti pealinna. Algas pool sajandit kestnud vastupanu võõrvõimule.

Wõru pargis

olewat õhtutel istepinkidel niisugune halb mood, et suurem osa neist ennast kukerpalli heitvat. Võib olla, et on mõned isikud pinkidele sarnase mehhanismuse juurde teinud, mis nende jalad „tillilil” ajab.

Soovitaw oleks, et need isikud enam tulevikus omi „mehhanismuste” nuppude päälle ei wajutaks.

Wõru Teataja nr 82, 16.10.1915

Vanu ajalehti sirvis
Võru Gümnaasiumi raamatukoguhoidja
Maris Kütt

Estonia katastroofist möödus veerandsada aastat

28. septembril mälestati Võrus parvlaeva Estonia katastroofis hukkunuid. Linna keskvaljakul laevahuku mälestusmärgi juures toimunud tseremoonial asetati hukkunute mälestuseks pärjad ja süüdati küünlad.

Kõne pidasid peaminister Jüri Ratas ja linna Anti Allas. Musitseerisid Võru Muusikakooli kasvandikud.

Järgnes jumalateenistus Võru Katriina kirikus ning mälestuskontsert Võru Kandle kontserdisaalis, kus esines ansambel Hortus Musicus.

Veerandsada aastat tagasi 28. septembril Läänemerele upunud parvlaev Estonia viis merepõhja 852 inimest, nende seas ka 17-liikmelise Võru linna delegatsiooni esotsas linnaeja Jaak Otiga, kes olid teel Rootsi sõpruslinna Landskronasse.

Peaminister Jüri Ratas, Võru linnavolikogu esimees Ülo Tulik ja linnaeja Anti Allas hukkunute mälestuseks pürgasid asetamas. Foto: Marianne Mett

AJALUGU

Elust Võru linnas 1915. aastal

Ka luudade hinnad tõusewad

Päris naljakas on waadata, kuis meil igasugused hinnad tõusewad. Kui nende kaupade hinnad kole kõrgeks on kerkinud, mis mujalt poolt sisse weeti ja mida nüüd kas üleüldse ei saa ehk ainult suure waewa ja kuludega, siis on see küll arusaadaw. Nüüd on aga, ajawoolule järele andes, 500 protsenti tõusnud üks päris harilik meie oma maa „produkt”. See on meie tuttaw raagudest l u u d. Endise kopika asemel nõuab luuasepp selle tarwiliku puhtuse abinõu eest nüüd 5 kopikat ja harilikult maksetakse ka see summa nurisemata välja.

Wõru Teataja nr 79, 06.10.1915

VÕRU KEELE NÄDALAL Kreutzwaldi muuseumis 2019 Võro keele nätäl Ristmõtsa koton

6.–10. novembril kell 11–16

Ringkäik muuseumis võrukeelse külastusjuhiga. Külalisiga kõnõldas imäkeelen.

6. novembril kell 11 ja 13

Raamatu „Tsõõrikväeline” tutvustamine. Valitud palade lugemine ja võrukeelsete sõnade tundmise viktoriin. Pildi joonistamine. Ette loetas latsi võrokeelen kirotõt jutukõisi. Joosep Sepa näitus „Tsõõrikväeline” teemajas (6.–30. novembril).

7. novembril kell 11 ja 13

Võrukeelse Kreutzwaldi muinasjutu kuulamine heliplaadilt. Muinasjutu küllõminõ. Valik: „Kuuvalgõl vihtlõja neitsi”, „Vaeslatsõ jahvõkivi”, „Väkev vähk ja ahnõ naane”. Pildi joonistamine.

8. novembril kell 11 ja 13

Piltepose „Kalõvipoig” tutvustamine ja ettelugemine. Loetas ütitselt „Kalõvipoiga” ja värvitäs pilt.

Pane tähele! Muuseumitunni toimumise ajad võivad muutuda vastavalt õpetaja soovile.

VÕRU KANNEL

**Kultuurisündmused
NOVEMBER 2019**

5. novembril kell 9.45 ja kell 11 Viljandi Laste- ja Noorteteatri REKY etendus „JUSSIKESE SEITSE SÕPRA“
Teatrisaalis. Piletid 8 ja 9 € müügil Piletimaailmas.

12. novembril kell 12 Kaari Sillamaa Muusikateatri Noorteteatri etendus „KATKI“
Teatrisaalis.

13. novembril kell 20 Comedy Estonia etendus: Mikael Meema „PUHAS POISS“
Teatrisaalis. Piletid 10 ja 12 € müügil Võru Kandle kassas ja Piletilevis.

23. novembril kell 14 uute lõõtspillilugude konkursi „UMMAMUUDU LUGU“ finaalkontsert
Teatrisaalis.

24. novembril kell 14 ansambel VANNAMUUDU 20. aastapäeva kontsert
Kontsertsaalis. Tasuta.

24. novembril kell 19 tantsulavastus „AINUKORDSUS“
Väikeses saalis.

27. novembril kell 19 Komöödiateatri etendus „PIMEKOHTING“
Teatrisaalis. Piletid 16 ja 18 € müügil Kandle kassas, Piletimaailmas ja Piletilevis.
Näitlejad Marika Korolev ja Henrik Normann vahetavad käigupealt kostüüme ja parukaid ning astuvad üles kaheteistkümnes eri rollis.

VÕRU KANNEL

esitleb:

**talve 2019
festival**

*** VANA AJA ASJAD ***

**5. -7. detsember
VÕRU KANDLES
ROHKELT TEGEVUST
SUURTELE JA VÄIKESTELE**

Täpsem info www.vorukannel.ee

KOLLEKTIIVIDELE
neljapäeval 5. detsembril ja
reedel 6. detsembril kell 10-14
Vajalik eelregistreerimine tel 56903 006
või ulle.voitka@vorukannel.ee

PEREDELE
laupäeval, 7. detsember kell 10-15

5. detsember
kell 11 ja 13
MIKSTEATRI etendus „Pöialpoiss Nils Karlsson“ 9€
kell 10-14
meistrikoda, vana aja tuba, miniloomaaed 6€

6. detsember
kell 11 ja 13
Viljandi Nukuteatri etendus „Karu Ott tahab magada“ 6€
kell 10-14
meistrikoda, vana aja tuba, miniloomaaed 6€

7. detsember
kell 11 ja 13
Viljandi Nukuteatri etendus „Karu Ott tahab magada“ 6€
kell 10-15
meistrikoda, vana aja tuba, miniloomaaed 6€

VÕRU KANNEL

**HINGEDEPÄEV
HINGEDEPÄEV**

**KONTSERT VÕRU KANDLES
laupäeval, 2. novembril kell 16**

SEGAKOOR HILARO - NAISKOOR LAPI LAULIJAD
VÕRU GÜMNAASIUMI LAULJAD - SILJA OTSAR
LAULI OTSAR - PIRET RIPS-LAUL

TASUTA

**ISADEPÄEVA
KONTSERT**

Nagu õhku vajan sind!

Esinevad:
Võru Muusikakooli
lastekoor RITSIK
dirigendid Kersti Juurma ja Maire Nirk
kontsertmeister Piret Rips-Laul

Koor TEMPERA
dirigent Signe Rõõmus
solist Hella Kasuk, kitarril Andres Jukla

Kapell KANNEL

Kontserti juhib Ingrid Välbe

Korraldajad:

Võru Maakonna
AASTA ISA 2019
väljakuulutamine

VÕRU KANDLES
10. novembril
kell 16.00

tasuta

LÕÕTSAVÄGILASED

JUBA 5!

Sünnipäevakontserdid!

**14.11 kell 19
VÕRU KANDLES**

Piletid Piletilevis ja Piletimaailmas al 13 €. Info tel 505 9625 www.kontsertkorraldus.ee

**II.II.2019–5.I.2020
MAALINÄITUS
VÕRU LINNAGALERIIS**

**VÄRV
KONTELEB**

KONRAD
MÄGI
ATELJEE
SELTS

Liiva 13 Võru
Võru Kannel
E-R 12–19
Tasuta

**VÕRU
LINNA-
GALERII**

NELE-LIIS VAIKSOO LAURI LIIV MÄRT AVANDI
KLAVERIL JOHAN RANDVERE

**Kolm meest, naine
ja kontsert**

LISAETENDUSED!

31.10 kell 19 Võru Kandles

Piletid al 20 € eelmüügist Piletilevist ja Piletimaailmast.
Info tel 505 9625 www.kontsertkorraldus.ee

3

ENDLA TEATER

Läti teatriühindadel aastal 2016 parima
algupärase näidendi preemia võitnud
„Daamid“ toob vaatajate ette ühe ebatavalise
õhtu kolme täiesti tavalise naise elus.

**draama
DAAMID**

lavastaja Enn Keerd autor Justine Kļava
tõlkija Contra kunstnik Liina Unt
osades Lii Tedre Karin Tammaru Jane Napp

7. novembril kell 19 Võru Kultuurikeskuses Kannel
Piletid Piletimaailmas ja Piletilevis